

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування**

**ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ:
В.о. завідувача кафедри,
д.е.н., професор
_____ С.М. Халатур
“ _____ ” _____ 2021 р.**

ДИПЛОМНА РОБОТА

**Напрями вдосконалення формування місцевих бюджетів в умовах
фінансової децентралізації**

**Виконала: здобувач вищої освіти
освітньо-професійної програми
«Фінанси, банківська справа та
страхування»
зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»
Лагно О.О.**

Керівник: доц. Павленко О.П.

Форма № Н – 9.01
(затверджена наказом
МОНмолодьспорту України
від 29 березня 2012 року № 384)

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Освітній ступінь магістр
Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувачки кафедри

_____ **Світлана ХАЛАТУР**

« _____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу здобувачу вищої освіти

ЛАГНО ОЛЕНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ

Тема дипломної роботи «Напрями вдосконалення формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації»

Керівник роботи Павленко Оксана Павлівна, к.е.н., доцент
затверджені наказом ДДАЕУ від «08» жовтня 2021 р. № 3181.

Строк подання здобувачем роботи – 13 грудня 2021 року.

Вихідні дані до роботи Місцеві бюджети, рішення Божедарівської селищної ради, інструктивні та законодавчі акти, нормативна та економічно-фінансова література.

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити)

Теоретико-методологічні аспекти формування місцевих бюджетів в Україні. 2.

Комплексний аналіз місцевого бюджету. 3. Напрями вдосконалення формування місцевих

бюджетів в умовах фінансової децентралізації. Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).

1. Теорії сутності і природи виникнення місцевого самоврядування. 2. Особливості

функціонування місцевих фінансів в умовах децентралізації. 3. Моделі формування

місцевих бюджетів. 4. Складові місцевих бюджетів. 5. Поточні видатки місцевих бюджетів.

6. Структура регульованих доходів місцевих бюджетів. 7. Методи бюджетного планування.

8. Процес складання та подання бюджетного запиту при плануванні місцевих бюджетів.

9. Процес складання та подання бюджетного запиту при плануванні місцевих бюджетів. 10.

Структура бюджету Божедарівської територіальної громади в розрізі видатків і доходів в

2017-2021 рр. 11. Стан виконання Божедарівського місцевого бюджету. 12. Стратегічні цілі

бюджетної політики Божедарівської територіальної громади на 2022-2024 роки. 13. Основні

завдання стратегічного плану Божедарівської селищної громади на 2022-2024 рр.

14. Основні напрямки прогнозування соціально-культурного розвитку Божедарівської

територіальної громади. 15. Динаміка та структура доходів Божедарівського селищного

бюджету за 2021-2024 рр. 16. Динаміка і структура податкових надходжень
Божедарівського селищного бюджету за 2021-2024 рр. 17. Динаміка та структура
неподаткових надходжень Божедарівського селищного бюджету за 2021-2024 рр.
18. Аналітичне вирівнювання податкових і неподаткових надходжень Божедарівського
селищного бюджету. 19. Аналітичне вирівнювання та прогнозування частки власних
доходів на 2025 р. Божедарівського селищного бюджету.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретико-методологічні аспекти формування місцевих бюджетів в Україні	лютий 2021	
2	Комплексний аналіз місцевого бюджету	24.09.2021	
3	Напрями вдосконалення формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації	6.10.2021	
4	Висновки та пропозиції	02.12.2021	
5	Оформлення дипломної роботи	08.12.2021	

Здобувач _____ Лагно О.О. _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Павленко О.П. _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ	10
1.1. Визначення сутності економічної термінології місцевих фінансів і місцевих бюджетів	10
1.2. Методологічні і законодавчі основи формування місцевих бюджетів	14
1.3. Процес та особливості формування місцевих бюджетів	19
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ БЮДЖЕТУ БОЖЕДАРІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	25
2.1. Організаційно-економічна характеристика Божедарівської територіальної громади	25
2.2. Аналіз дохідної і видаткової частини Божедарівського селищного бюджету	30
2.3. Аналіз виконання бюджету Божедарівської територіальної громади	32
Висновки до розділу 2	38
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	40
3.1. Напрями вдосконалення формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації	40
3.2. Прогнозування показників формування Божедарівського селищного бюджету	45
3.3. Економетричне моделювання оптимізації структури доходів Божедарівського селищного бюджету	52
Висновки до розділу 3	59
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	

РЕФЕРАТ

Тема: «Напрями вдосконалення формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації».

Дипломна робота магістра: 75 с., 14 табл., 19 рис., 103 літературних джерела.

Метою роботи є поглиблене теоретичне і практичне обґрунтування методологічних основ формування місцевих бюджетів в умовах децентралізованих фінансових відносин.

Предмет дослідження: теоретичні, методологічні основи формування місцевого бюджету на прикладі Божедарівської територіальної громади.

Об`єкт дослідження: процес формування місцевого бюджету Божедарівської селища.

Методи дослідження: метод ланцюгових підстановок, абсолютних і відносних різниць, фінансового аналізу, кореляційно-регресійного аналізу, синтезу, дедукції, індукції, порівняння, метод аналогії, пропорційного поділу, наукової абстракції, спостереження, прогнозування.

Основні положення, що формують наукову новизну дослідження, полягають у тому, що вдосконалено та систематизовано підходи до визначення економічних категорій «місцеві фінанси» і «місцеві бюджети», набули подальшого розвитку підходи до визначення аспектів бюджетного процесу на місцевому рівні, також визначено складові при формуванні місцевого бюджету, набули подальшого розвитку пропозиції щодо оптимізації структури доходів місцевого бюджету на основі розрахунків економетричного моделювання. Отримані результати роботи впроваджені в практичній діяльності Божедарівської селищної громади.

АНОТАЦІЯ

БЮДЖЕТ, ДОХОДИ БЮДЖЕТУ, ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ, МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ, ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ, ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

АННОТАЦИЯ

БЮДЖЕТ, ДОХОДЫ БЮДЖЕТА, РАСХОДЫ БЮДЖЕТА, МЕСТНЫЙ БЮДЖЕТ, ФОРМИРОВАНИЕ БЮДЖЕТА, ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ

ABSTRACT

BUDGET, BUDGET REVENUES, BUDGET EXPENDITURE, LOCAL BUDGET, BUDGET FORMATION, DECENTRALIZATION

ВСТУП

Сучасні мінливі тенденції бюджетної сфери багато в чому залежать від нормативно-правових змін законодавчого рівня. Оскільки децентралізовані фінансові ресурси є джерелом соціально-економічного розвитку регіональних одиниць. Саме тому місцеві бюджети відіграють важливу роль при фінансовому забезпеченні розвитку держави в цілому. При цьому вони повинні відповідати принципам фінансової незалежності, фінансової спроможності і стабільності, а також потребують постійного контролю з боку державних органів і органів місцевого самоврядування.

Проблеми формування місцевих бюджетів досліджені в багатьох наукових публікаціях економічного напрямку, серед яких слід відзначити: Бондарук Т.Г., Буковинський С.А., Василик О.Д., Власюк Н.І., Кириленко О. П., Катан Л.І., Качула С.В., Луніна І.І., Набатова Ю.О., Павлюк К.В., Савчук В.А., Трещов М.М., Ус Т. В. [2,4,6-9,14,17,36,37,48,55, 65,78,85]. Водночас чимало питань у сфері фінансування та формування місцевих бюджетів на сьогодні досі залишаються неврегульованими. Відсутність окремого законодавчого акту про місцеві бюджети та постійні зміни в податковому і бюджетному законодавстві призводить до виникнення постійних розбіжностей і потребує подальшого глибокого фундаментального дослідження.

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження є поглиблене обґрунтування теоретичних аспектів при формуванні місцевих бюджетів країни в умовах розвитку децентралізованих фінансових відносин, а також провадження ефективної фінансової політики в бюджетній сфері з врахуванням законодавчих змін і покращення та стабілізація функціонування територіальних громад.

Відповідно до мети дослідження було поставлено і вирішено такі завдання:

- дослідити та уточнити економічну сутність термінології «місцеві фінанси» і «місцеві бюджети»;

- узагальнити та систематизувати існуючу систему формування місцевих бюджетів і визначити її складові;
- розглянути процес та удосконалити механізм системи формування місцевих бюджетів ;
- провести аналіз існуючої практики розподілу доходів і видатків місцевих бюджетів;
- дослідити структуру доходів, провести аналіз їх динаміки, а також структури доходів і видатків місцевого бюджету;
- провести розробку кореляційно-регресійної багатofакторної моделі впливу факторів на власні доходи місцевого бюджету;
- розробити напрями вдосконалення формування місцевих бюджетів на основі розрахунків побудованої економетричної моделі.

Об'єктом дослідження є процес вдосконалення формування бюджету Божедарівської територіальної громади в умовах фінансової децентралізації.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти вдосконалення формування місцевого бюджету в умовах фінансової децентралізації на прикладі бюджету Божедарівської територіальної громади.

Методи дослідження. При виконанні дипломної роботи використані такі методи: теоретичне узагальнення та порівняння - використане в процесі розкриття змісту і сутності місцевих фінансів і місцевих бюджетів; статистичний і графічний аналіз - застосовано при вивченні, групуванні, порівнянні та наочному відображенні емпіричних даних з метою дослідження тенденцій формування місцевого бюджету; системний аналіз, формалізація та економічне моделювання - здійснено у ході розробки основних напрямів оптимізації структури доходів і видатків місцевого бюджету; комплексний аналіз - застосовано при розробленні практичних рекомендацій по вдосконаленню формування місцевого бюджету, структурний аналіз, первинні статистичні спостереження.

В основі дослідження також використані наступні методи: групування

та статистичний аналіз хронологічних рядів параметрів, побудова математичної економетричної моделі розрахунку оптимізації структури доходів місцевого бюджету, проведення прогностного кореляційно-регресійного моделювання структури доходів місцевого бюджету на показники ефективності його виконання. Методологічну і теоретичну основу дослідження становили наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених та фахівців в сфері діяльності виробничих підприємств.

Інформаційною базою дипломного дослідження стали законодавчі акти Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативні документи. Джерелом аналітичної інформації були дані бюджету Божедарівської селищної громади за 2017 – 2021 роки, статистичні матеріали, Держкомстату України. В процесі дослідження використано загальнонаукові методи системного підходу, аналізу й синтезу з метою визначення елементів системи формування місцевих бюджетів. На підставі економіко-статистичного методу проведена оцінка та аналіз структури доходів і витрат місцевого бюджету ; розроблені напрями вдосконалення формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. Обробка інформації здійснювалася з використанням комп'ютерних програм.

Наукова новизна одержаних результатів. В результаті комплексного теоретичного та практичного дослідження особливостей щодо вдосконалення формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації одержано результати, які відображають його новизну:

- удосконалено формулювання економічних категорій «місцеві фінанси» і «місцеві бюджети», а також уточнено їх відмінності;
- набули подальшого розвитку підходи до вдосконалення формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації;
- дістали подальшого розвитку пропозиції щодо удосконалення формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації в Божедарівській територіальній громаді на основі розрахунків оптимізаційної моделі факторного впливу, а також оптимізації структури доходів Божедарівського селищного бюджету.

Практична цінність одержаних результатів та новизна полягає в науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних підходів щодо вдосконалення формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. Результати дослідження щодо вдосконалення формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації впроваджено в роботу Божедарівської територіальної громади.

Апробація результатів роботи. Основні висновки та практичні рекомендації, які містяться в роботі, отримали схвальну оцінку на V Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами: матеріали 17 листопада 2021 р.» (листопад, 2021).

Публікації. Результати дослідження опубліковано у фаховій статті в матеріалах Наукового вісника ПУЕТ, серія «Економічні науки» (листопад, 2021).

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел із 103 найменувань. Основний зміст роботи викладено на 75 сторінках друкованого тексту. Робота містить 14 таблиць, 19 рисунків, 4 додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ

1.1. Визначення сутності економічної термінології місцевих фінансів і місцевих бюджетів

Сучасні етапи розвитку економічної системи суспільства неможливі без певних заходів, спрямованих на фінансове забезпечення окремих галузей та територіальних регіонів. Втім парадигма соціального та економічного розвитку держави спонукає до диверсифікації державного регулювання фінансового сектору. З метою визначення цілей здійснення державної політики в країні слід визначити окрему роль місцевих бюджетів, як важливої складової будь-якої економічної системи суспільства. Саме місцеві фінанси висвітлюють економічні відносини з приводу формування, розподілу і використання грошових фондів фінансових ресурсів на регіональному рівні.

Окремі науковці зауважують, що серед причин «виникнення функціонування місцевих фінансів» відокремлюють появу місцевої влади в державі та виникнення в суспільстві товарно-грошового ринку. Історично сформовані три основні теорії сутності та природи створення місцевих органів самоврядування як форми реалізації місцевих фінансів (рисунок 1.1).

Перша теорія – розглядає притаманний державі централізований бюрократизм, який не повинен впливати на компетенцію місцевих органів самоврядування, а також трактує природне невід’ємне право людини в суспільстві і незалежність від певних соціальних умов.

Друга – це державна теорія місцевого самоврядування, в якій висувається положення, що саме місцеві органи влади не володіють природними правами і виступають агентами держави на місцях, тобто являються безпосереднього державними органами управління на місцевому рівні.

Рис.1.1. Теорії сутності і природи виникнення місцевого самоврядування*

*Джерело: систематизовано і складено автором

Третя теорія пов'язана з громадсько-господарським самоврядуванням, була заснована на тому, що «органи місцевого самоврядування мають власну природну компетенцію тільки у сфері неполітичних відносин (у сфері місцевих справ), в місцеві справи державна влада не втручається, їх вирішують самостійно органи місцевого самоврядування. Разом з тим існує і політична сфера відносин, яка перебуває в компетенції державної влади. У цій сфері органи місцевого самоврядування – агенти держави на місцях».

Всі ці теорії спричинили виникнення економічної категорії «місцеві фінанси», тобто системи, в якій відбуваються процеси щодо формування, розподілу та використання грошових фондів фінансових ресурсів задля забезпечення виконання власних функцій і завдань, так і делегованих державними органами влади.

Саме тому вкрай необхідне проведення детального вивчення особливостей функціонування та розвитку місцевих фінансів в бюджетній системі за умов фінансової децентралізації (рисунок 1.2).

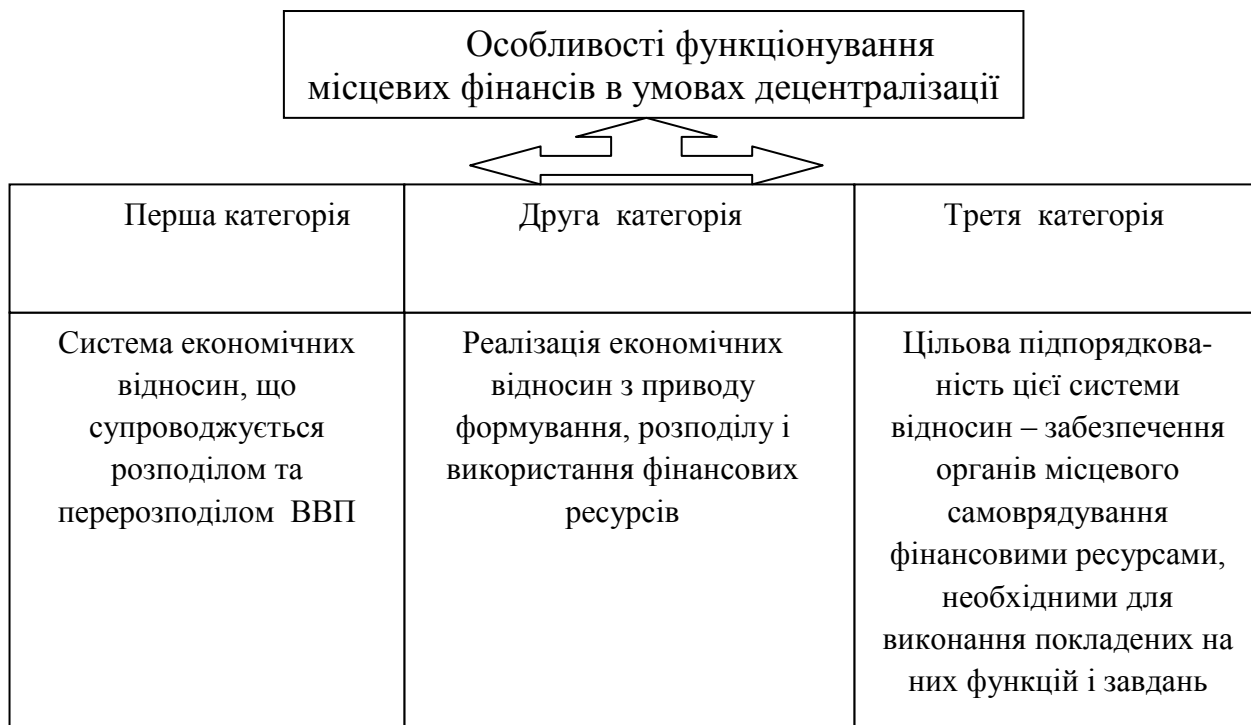

Рис. 1.2. Особливості функціонування місцевих фінансів в умовах децентралізації*

*Джерело: систематизованої складено автором на підставі [15]

Нині в Бюджетному кодексі України визначається, що місцеві бюджети являються важливим елементом бюджетної системи, за рахунок якого наповнюються та фінансуються державні видатки. Але в першу чергу варто відзначити, що сутність економічних категорій «місцеві бюджети» і «місцеві фінанси» є дещо різними.

Місцевими бюджетами називають такі грошові кошти чи фонди фінансових ресурсів, які виступають як матеріальна основа виконавчих органів влади місцевого рівня [1; 8, с.125]. В публікаціях економічного напрямку не існує однозначного погляду на трактування і формулювання терміну «місцеві бюджети», але розкриваються притаманні їм функції. Слід наголосити, що сутність економічної природи всіх місцевих бюджетів полягає

у виконанні ними трьох основних функцій: перерозподілу, фінансового контролю та стимулювання (самофінансування).

При формуванні місцевого бюджету забезпечується виконання принципів самофінансування і самостійності, що є одним з найважливіших складників фінансово-економічної безпеки держави. Оскільки фінансово-економічна безпека держави здатна забезпечити функціонування економічної системи країни, саме на місцевому рівні необхідне досягнення як поточних, так і перспективних загальнонаціональних цілей розвитку.

Розглянемо більш детально існуючі моделі формування місцевих бюджетів на рисунку 1.3.

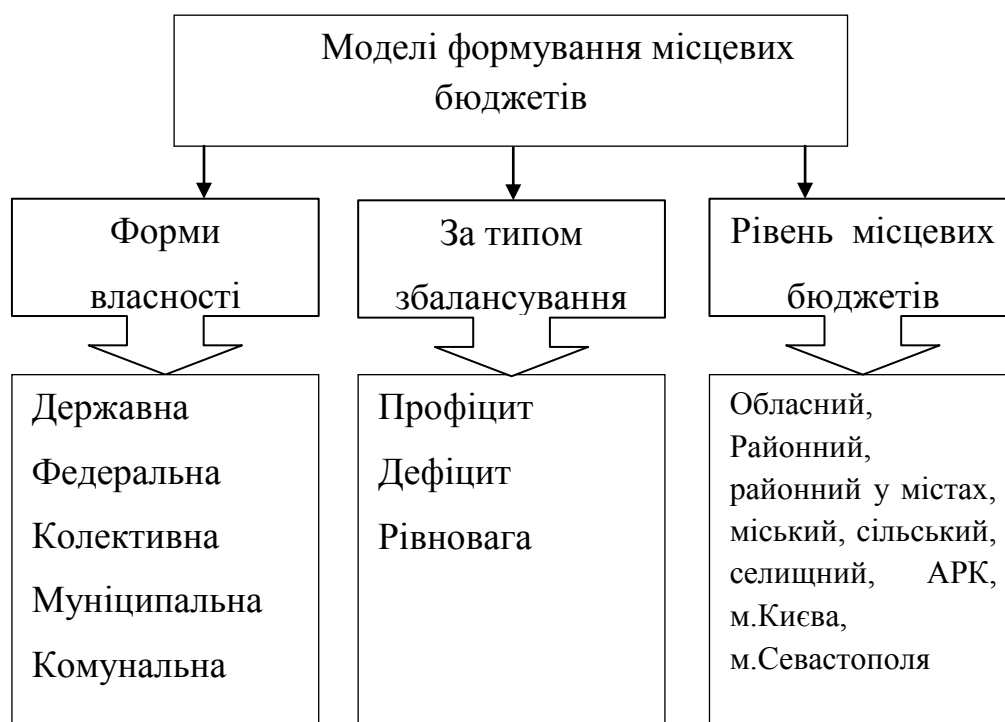

Рис.1.3. Моделі формування місцевих бюджетів *

*Джерело: систематизовано і складено автором на підставі БКУ [9]

Так отже, до місцевих фінансових ресурсів відносяться сукупні фонди коштів, що формуються у процесі розподілу ВВП і мають спрямованість економічного і соціального розвитку певних регіонів. Основні напрямки, за якими використовуються фінансові ресурси і кошти місцевих бюджетів стосуються соціально-економічного розвитку місцевих господарств та його фінансового забезпечення [10, с.247].

1.2. Методологічні і законодавчі основи формування місцевих бюджетів

При функціонуванні бюджетних відносин варто відзначити, що складовими у місцевих бюджетах є загальний фонд і спеціальний фонд (рис. 1.4). При плануванні місцевих бюджетів використовуються розрахунки планових показників на 2-3 роки, оформлення яких відбувається з допомогою бюджетних запитів за типовими формами (загальний, індивідуальний і додатковий), затвердженими наказом Мінфіну України №648 від 17.07.2015 р. згідно з врахуванням особливості складання проектів місцевих бюджетів, який затверджується наказами керівників органів влади або територіальної громади.

У складі фінансових ресурсів місцевих бюджетів слід відокремити: суми загальнодержавних та місцевих податків (доходи бюстів місцевого рівня); фінансові ресурси цільових фондів; грошові кошти підприємств комунальної власності; внески спонсорів або благодійників; інші надходження. За місцем формування фінансові ресурси можемо розподілити таким чином: власні - створені на тертої певної адміністративної одиниці чи місцевого самоврядування; перерозподілені – ті, що спрямовані в місцеві бюджети за умови недостатніх фінансових ресурсів [3, с.298].

У відповідності до статті 9 Бюджетного кодексу України, доходи певного місцевого бюджету включають виділені за певними класифікаційними ознаками групи (рис. 1.4). У відповідності до законодавчих фінансово-правових норм, до надходження спеціального фонду місцевого бюджету відносяться надходження, що визначені в статтях 29 (п.6.) 69, 71 (ч.1) Бюджетного кодексу України [9].

В бюджетній практиці зарубіжних країн застосовується різне трактування поняття «трансферти», яке передбачає рух капіталу або грошових коштів, що не супроводжується одночасним одержанням товарів (послуг). Такі трансфертні ознаки в сучасній економічній літературі відносять до характеристик економічних категорій «дотації» і «субсидії». В

Бюджетному кодексі України було змінено концептуальні підходи до класифікаційних ознак міжбюджетних трансфертів, а саме здійснено заміну терміну «офіційні трансферти» на «міжбюджетні трансферти», в якому розглядається наступне тлумачення: «міжбюджетні трансферти - це кошти, котрі безоплатно та безповоротно перераховують з одного бюджету в інший і поділено на 4 групи: дотації вирівнювання, субвенції, субсидії і інші кошти, що перераховують з одного бюджету в інший» [1, с.19].

Рис. 1.4. Складові місцевих бюджетів*

*Джерело: систематизовано і складено автором на підставі БКУ [9]

Відповідно до діючого порядку встановленого бюджетного законодавства здійснюється розробка бюджетів розвитку (або інвестиційних бюджетів), які мають важливе значення для фінансового забезпечення розширеного відтворення на відповідних територіях та реалізації програм соціально-економічного розвитку сільських територій [4, с.49]. До закріплених видатків бюджетів слід віднести ті, які не підлягають секвестру, тобто

скороченню незалежно від обсягів фінансування, склад поточних видатків місцевих бюджетів наведено на рисунку 1.5.

Поточні видатки місцевих бюджетів				
нарахування на заробітну плату та відрядження	придбання предметів постачання, матеріалів, послуг і т.п.	витрати на придбання медикаментів, ліків	плата за комунальні послуги та енергоносії	оплата праці працівників бюджетних установ

Рис. 1.5. Поточні видатки місцевих бюджетів*

*Джерело: систематизовано і складено автором на підставі БКУ [9]

Основними складовими загального і спеціального фондів місцевих бюджетів є: доходи, видатки, кредитування, фінансування, що наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Складові загального і спеціального фонду місцевих бюджетів*

Фонд	Доходи	Видатки	Кредитування	Фінансування
Загальний	Всі доходи, крім призначених до зарахування в спеціальний фонд.	Видатки, які сплачуються із загального фонду за рахунок його надходжень.	Повернені суми кредитів до бюджетів без цільового призначення і надання кредитів з бюджетів за рахунок його надходжень.	Фінансування загального фонду бюджету.
Спеціальний	Всі доходи, які мають цільовий характер (в тому числі власні надходження бюджетних організацій).	Видатки, які виплачуються з конкретно визначених надходжень спецфонду (в тому числі власні надходження)	Повернення кредитів до бюджетів за цільовим призначенням та надані кредити за рахунок певних надходжень спецфонду.	Фінансування спеціального фонду бюджету.

*Джерело: систематизовано і складено автором на підставі законодавства [29]

Одним із недоліків існуючої системи формування місцевих бюджетів, є принцип: якщо зменшується його дохідна частина, тоді секвеструванню підлягають видатки.

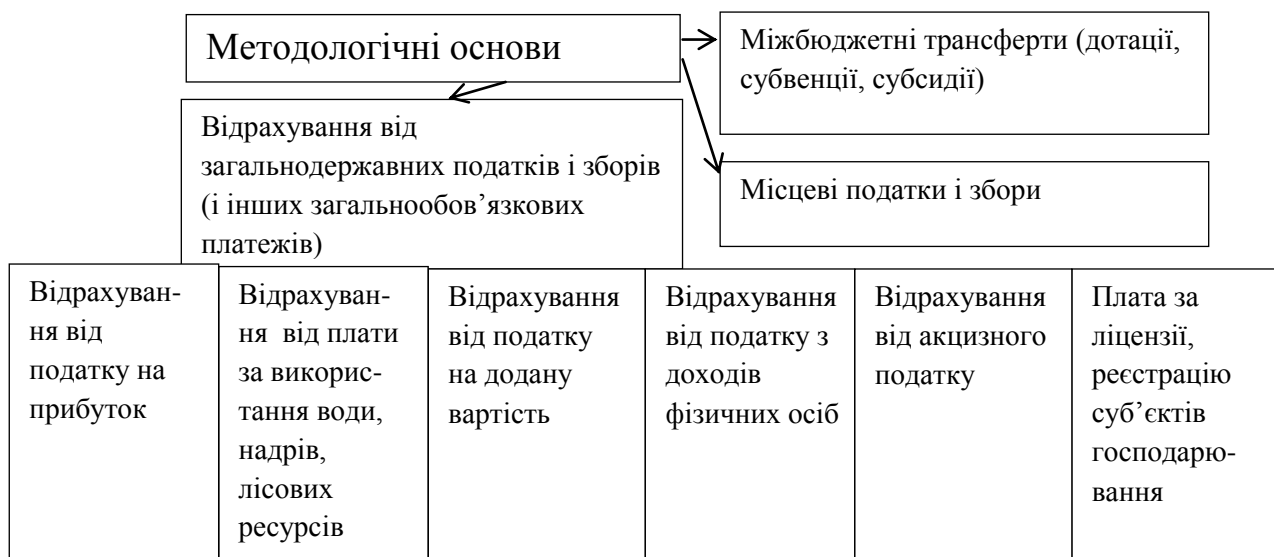

Рис. 1.6. Структура регульованих доходів місцевих бюджетів *

*Джерело: систематизовано і складено автором на підставі БКУ [9]

В окремих джерелах економічних досліджень доходи місцевих бюджетів розглядаються як «грошові відносини з приводу розподілу вартості валового внутрішнього продукту, це частина внутрішнього валового продукту, що використовується державою для здійснення своїх функцій. Доходи формуються через податкові надходження від підприємств усіх форм власності та від населення. Вони об'єднуються у централізовані фінансові ресурси і зосереджуються у державному бюджеті Доходи бюджетів утворюються за рахунок сплати фізичними і юридичними особами податків, зборів і інших обов'язкових платежів, надходжень з інших джерел, встановлених законодавством України» [48, с.34].

Оскільки місцевий бюджет – це певний фінансовий план територіальної громади чи її об'єднань, то він має окрему структуру доходів, а з економічного погляду науковцями та в діючому законодавстві розрізняють такі види, які називають власними, закріпленими і регульованими.

Власними доходами місцевих бюджетів називають ті, які можуть формуватися на підвідомчих територіях відповідним місцевим органом влади

у відповідності до їх рішення. Власними доходами місцевого бюджету виступають як правило місцеві податки і збори, дохід господарств-комунальників, дохід від приватизації, відчуження або передачі в оренду майна, що належить місцевим органам самоврядування і інші надходження, які встановлені ними. Місцеві податки і збори виступають важливим дієвим механізмом при формуванні ресурсних потенціалів органів територіальних громад, також є джерелом фінансового забезпечення як адміністративно-територіальної одиниці, так і певного регіону. Запровадження і встановлення податкових ставок, які підлягають зарахуванню в місцеві бюджети належить до повноважень органів влади місцевих територіальних громад, які можуть вплинути на обсяг надходжень до доходів відповідних рівнів бюджетів. Закріпленими називають доходи, які державна влада може передати місцевим фінансовим органам в межах визначених Податковим кодексом повноважень на довгостроковій постійній основі, тобто вони закріплюються на тривалий час за певним бюджетом територіальної громади [23, с.135].

Регульованими являються доходи місцевого бюджету, які передаються з бюджетів вищого рівня до бюджетів нижчого рівня на безоплатній основі у вигляді міжбюджетних трансфертів, таким чином відбувається перерозподіл між різними рівнями бюджетної системи країни. Розподіл доходів в загальному фонді певного місцевого бюджету визначені статтею 64 Бюджетного кодексу України [9].

Отже, формування бюджетів місцевого рівня базується на принципах, положеннях та закріплених фінансово-правових нормах, що регламентуються законодавчими актами. Посилення ролі органів місцевого врядування в процесі формування того чи іншого місцевого бюджету сприятиме покращенню їх фінансової стабільності та самостійності, запровадженню активізації сплати місцевих податків і зборів, підвищенню ефективності використання фіскального потенціалу територіальних громад, покращення соціального і економічного розвитку територіальних одиниць певних регіонів,

забезпеченню високого рівня податкоспроможності, я внаслідок цього покращення рівня життя та якості послуг для населення [20, с.56].

1.3. Процес та особливості формування місцевих бюджетів

Процес формування місцевого бюджету нерозривно пов'язаний з певними етапами бюджетного планування, тому особливо актуальною залишається проблема розроблення наукового обґрунтування при визначенні обсягів бюджетних фондів територіальних громад [37, с.42].

Варто відзначити, що під час здійснення бюджетного планування вирішуються три основні завдання:

- 1) визначити реальні джерела і достовірні обсяги доходів бюджету,
- 2) оптимізувати структуру доходів і видатків місцевих бюджетів,
- 3) досягнути збалансованість між доходами і витратами.

Окрім цього передбачається встановлення оптимальної структури цільових надходжень між різними бюджетними ланками та наявність резервних засобів. Постійні процеси вибору оптимального рішення серед різних варіантів проектів місцевих бюджетів, обумовлюють потребу у розширенні методологічного та методичного забезпечення, застосуванні комплексу різних методик. В процесі формування місцевих бюджетів використовується широкий спектр методів бюджетного планування, а саме: нормативний, прямого рахунку, аналітичний (коефіцієнтів), екстраполяції, балансовий, програмно-цільовий, що відображено на рисунку 1.7.

Але кожен з цих методів має певні недоліки – балансовий метод не враховує можливості збільшення або зменшення бюджетних доходів в залежності від різних обставин в плановому році, за рахунок змін в законодавстві, роботи податкових і інших контролюючих органів, а аналітичний метод та екстраполяції може негативно впливати на раціоналізацію при використанні бюджетних засобів, що пов'язане з порівнянням досягнутих в попередніх періодах показників [93; 101, с.20].

Рис.1.7. Методи бюджетного планування *

*Джерело: систематизовано і складено автором на підставі[57]

Під час складання проєктів місцевих бюджетів селищні ради використовують рекомендації щодо розробки Інструкції з підготовки бюджетних запитів, що визначаються наказом Мінфіну України №687 «Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів» [70]. При складанні стратегічного плану діяльності головних розпорядників бюджетних коштів визначається мета, завдання, заходи, обсяги фінансування, очікуваний результат, враховуються наявні виробничі, природні, матеріальні, трудові, ресурси, а також враховується: прогноз місцевого бюджету (бюджетна декларація), рішення про місцевий бюджет, прогнозні і програмні документи, в тому числі стосовно реалізації інвестиційного проєкту [85, с.63].

Головними розпорядниками бюджетних коштів забезпечується розробка бюджетних запитів в певні встановлені строки, які розміщуються на офіційному сайті або оприлюднюються не пізніше 3 робочих днів після подання проєкту рішення про місцевий (селищний) бюджет (рис.1.8).

Рис.1.8. Процес складання та подання бюджетного запиту при плануванні місцевих бюджетів

Важливим етапом при поданні та затвердженні бюджетних запитів є формування кошторисів бюджетних установ, при цьому передбачаються наступні послідовні стадії:

- 1) місцевий фінансовий орган здійснюють доведення до головних розпорядників бюджетних коштів відомостей про граничний обсяг витрат проєктів відповідного бюджету в плановому році,
- 2) головний розпорядник бюджетних коштів (бюджетна установа) - встановлює розпорядникам нижчого рівня граничних обсягів витрат відповідного бюджету з дотриманням термінів подання проєктів кошторисів,
- 3) розпорядники нижчого рівня забезпечують складання проєктів кошторисів та подання їх на розгляд до головного розпорядника бюджетних коштів,
- 4) головним розпорядником бюджетних коштів (бюджетна установа) складаються проєкти кошторисів на бюджетні програми, формуються

проекти зведених кошторисів, які не затверджуються, і на основі цього бюджетні запити подаються до МФО.

Серед найважливіших аспектів забезпечення бюджетного процесу можна відокремити наступні:

1) фінансова діяльність держави спрямована на підтримку галузей національної економіки шляхом створення суспільного продукту та перерозподілу ВВП;

2) під час створення місцевих бюджетів органи місцевого самоврядування (їх виконавчі органи) складають програми соціально-економічного і культурного розвитку;

3) через місцеві бюсти відбувається диверсифікований пропорційний перерозподіл грошових фондів фінансових ресурсів;

4) використання міжбюджетних трансфертів (субвенцій, дотацій вирівнювання, субсидій);

5) місцеві бюджети виступають в ролі фінансових планів територіальних громад в залежності від їх поділу за адміністративно-територіальними одиницями;

6) місцеві бюджети призначені для підтримки національних товаровиробників;

7) за рахунок місцевих бюджетів здійснюється фінансування зведеного бюджету України.

Окрім того, надається можливість фінансування відповідних видів місцевих цільових програм ст. 91 Бюджетного кодексу, які направлені на фінансування місцевих програм соціально-культурного розвитку, розвиток ЖКГ, освіти, спорту, мистецтва тощо. Децентралізовані органи мають повноваження щодо прийняття рішень про інші програми, необхідні для їх соціально-економічного розвитку місцевості та задоволення потреб певної галузі. Основою для розробки місцевої цільової програми виступають:

- наявність проблеми на рівні громади, вирішення якої потребує залучення бюджетні кошти, координація спільних дій виконавчих органів ради, підприємства, установи та організації;

- наявність у бюджеті реальної можливості реалізувати ресурс діяльність програми та відповідність цілей програми пріоритетним напрямкам розвитку громади [28, с.89].

Таким чином, необхідно врахувати досвід формування місцевих бюджетів європейських країн, що мають модель бюджетної системи, яка не тільки враховує поняття «податкоспроможність територій», а і створюватиме єдиний дієвий механізм розподілу регульованих загальнодержавних податків. При такій системі формування місцевих бюджетів здійснюватиметься шляхом зарахування відсоткових часток від регульованих загальнодержавних доходів. Тому необхідно звертати увагу на щорічні зміни бюджетного та податкового законодавства, процесу формування місцевих бюджетів, а також механізму бюджетного регулювання, який здійснюється місцевою владою з метою проведення перспективної фінансової політики бюджетної сфери [73, с. 225].

Висновки до розділу 1

1. В процесі написання роботи було розглянуто теоретичні й методологічні основи формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. В роботі досліджено і уточнено економічну сутність понятійного апарату «місцеві фінанси» і «місцеві бюджети», узагальнено та систематизовано існуюча система формування місцевих бюджетів, у складі якої відокремлені загальний і спеціальний фонд. Розглянуто процес бюджетного планування на підставі певних методів та удосконалено механізм системи формування місцевих бюджетів.

2. Проведені дослідження показали, що в процесі формування місцевих бюджетів вирішальне значення має створення умов для фінансово-економічної безпеки держави. Тому важливу роль відіграють власні доходи, які формуються перш за все за рахунок податків, визначених відповідними селищними, сільськими, районними радами або радами територіальних громад. Визначені найважливіші аспекти бюджетного процесу на місцевому рівні, що сприятиме соціально-економічному розвитку місцевості.

3. Також запроваджено врахувати досвід формування місцевих бюджетів європейських країн, що мають модель бюджетної системи, яка не тільки враховує поняття «податкоспроможність територій», а і створюватиме єдиний дієвий механізм розподілу регульованих загальнодержавних податків. При такій системі формування місцевих бюджетів здійснюватиметься шляхом зарахування відсоткових часток від регульованих загальнодержавних доходів. Тому необхідно звертати увагу на щорічні зміни бюджетного та податкового законодавства, процесу формування місцевих бюджетів, а також механізму бюджетного регулювання, який здійснюється місцевою владою з метою проведення перспективної фінансової політики бюджетної сфери.

РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ БЮДЖЕТУ БОЖЕДАРІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1. Організаційно–економічна характеристика Божедарівської територіальної громади

Місце розташування Божедарівської селищної ради - вул. Чкалова, 17А, смт. Божедарівка, Криничанський район, Дніпропетровська область, її відстань до районного центру складає 38 км.

Головою Божедарівської селищної ради 25 жовтня 2020 р. був обраний Дерко Володимир Іванович - громадянин України, 05.01.1962 р. народження, який має вищу освіту і проживає в смт Божедарівка, Криничанського (Кам'янського) району, Дніпропетровської обл. Серед депутатів Божедарівської селищної ради налічується 22 особи, а кількість виборців – 2969 осіб. У складі Божедарівської територіальної громади з населенням 4 070 осіб об'єдналися 8 місцевих рад, 42 населених пункти, з яких 41 села і 1 селище міського типу Божедарівка.

Серед закладів соціально-культурної сфери 6 освітніх закладів, 7 закладів, що надають первинну медичну допомогу, 2 заклади культурного призначення. Склад закладів соціально-культурної сфери Божедарівської селищної ради представлені в таблицях 2.1-2.3.

На території Божедарівської територіальної громади здійснюють виробничо-господарську діяльність більш 29 підприємств різних організаційно-правових форм і прав власності, серед яких фінансово-кредитні установи, фермерські господарства, торгівельно-виробничий складський комплекс, господарства аграрно-виробничого напрямку та переробки сільськогосподарської продукції і інші підприємства, що забезпечують інфраструктуру та сполучення регіону. З селищного бюджету фінансуються освітні заклади, охорони здоров'я і культурні заклади Божедарівської територіальної громади. Божедарівська селищна рада розташована на північний захід Криничанського району Дніпропетровської області.

В організаційно-управлінській структурі фінансового управління Божедарівської селищної ради слід виокремити відділ доходів, відділ бухгалтерського обліку і звітності, бюджетний відділ.

Відділ доходів бюджету фінансового управління Божедарівської селищної ради є структурним підрозділом фінансового управління Божедарівської селищної ради. Відділ очолює начальник відділу. Здійснює свою діяльність відділ у відповідності з Положенням.

В межах покладених на відділ доходів завдань, уповноважений виконувати наступні функції:

забезпечувати реалізацію бюджетної політики держави, організувати виконання законодавчих актів, складати проєкт бюджету,

визначати порядок та строки подачі матеріалів для його підготовки, планує в ході бюджетного процесу в частині видатків розвитку фінансові ресурси за програмно-цільовим методом при виконанні та складанні звітів про виконання бюджету, контролювати сплату надходжень до бюджету,

здійснювати складання прогнозу та аналізу доходів бюджету, розраховувати прогнозні показники для проєкту планів соціально-економічного розвитку,

складати бюджетний розпис і бюджетні запити,

аналізувати дані бюджетної і фінансової звітності про виконання бюджету та іншої фінансової звітності, а також згідно статей 43 і 73 Бюджетного кодексу України має право в особі фінансового керування райдержадміністрації одержувати в порядку, позики на покриття тимчасового касового розриву районних бюджетів, пов'язаних із забезпеченням захищених витрат загального фонду, у межах потокового бюджетного періоду за рахунок засобів єдиного казначейського рахунку на договірних умовах без нарахування відсотків при користуванні тиках засобів з обов'язковим їхнім поверненням до кінця потокового бюджетного періоду.

Розглянемо склад і структуру земельних площ Божедарської територіальної громади в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Склад та структура земельних угідь
Божедарівської територіально громади в 2020 році

Вид земель	Площа, га	Питома вага, %
Загальна територія	7415,4	100
Під забудовою	299,84	100
Ставоків	41,7321	4,04
Рілля	4664,28	56,0
Пасовища	646,81	62,9
Заказників, заповідників, рекреаційних зон	7,45	0,1

Як бачимо, за наведеними показниками таблиці 2.1 в структурі земельних площ Божедарівської селищної громади переважну частку займають пасовища – 646,81 га, або 62,9%. В 2020 році загальна земельна площа складає 7415,4га, до ріллі відноситься 4664,28 га, яка в структурі загальної площі займає 56,0% питомої ваги. Ставки займають 41,73га , це лише 4,04 % питомої ваги в земельних площах Божедарівської селищної громади, до заказників , заповідників і рекреаційних зон відноситься найменше земельних ділянок - 7,45га, тобто 0,1 %.

В таблиці 2.2. наведемо аналіз обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання сільськогосподарського виробництва в розрізі підприємств та фізичних осіб–підприємців за 2017-2020 рр. Проведений аналіз показників таблиці 2.2 показав, що за досліджений період з 2017 по 2020 роки відбувалось збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції на 933,8179 тис.грн, тобто на 42,16%. За обсягами реалізованої продукції підприємств – юридичними особами

прослідковується тенденція до зростання в 2020 році на 37,43%, а в грошовому виразі - на 759,3057 тис. грн.

Таблиця 2.2

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання в 2017-2020 рр.*

Роки	Всього *, тис.грн	в тому числі			
		підприємства		фізичні особи-підприємці	
		тис. грн.	% **	тис. грн.	% **
2017	2214,7	2028,8	0,2	185,9	0,4
2018	2976,0413	2742,2625	0,3	233,7788	0,4
2019	2772,0854	2486,6532	0,2	285,4322	0,4
2020	3148,5179	2788,1057	0,2	360,4122	0,4
2020 до 2017 р. відхилення, +/-	933,8179	759,3057	-	174,5122	0
2020 до 2017 р. відношення, %	142,16	137,43	100	193,87	100

*Джерело: систематизовано і складено автором на підставі даних державних органів статистики в Дніпропетровській області [39]

** у відсотках до загального обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) по Дніпропетровські й області

Фізичними особами-підприємцями реалізовано продукції на 93,87% більше, ніж в 2017 році, тобто на 174,5122 тис. грн. Отже, така позитивна динаміка, яка свідчить про зростання товарної продукції в дослідженій місцевості впродовж 2017-2020 рр., як наслідок, доводить факт зростання надходжень до місцевого бюджету за рахунок податкових платежів, що сплачують фізичні і юридичні особи з реалізаційних оборотів виробленої продукції.

В таблиці 2.3 проведемо аналіз структури Божедарівського селищного бюджету в розрізі доходної та видаткової частини без врахування міжбюджетних трансфертів.

Таблиця 2.3

Структура бюджету Божедарівської територіальної громади в розрізі
видатків і доходів, тис. грн.

Роки	Доходи		Видатки	
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%
2017	44405,055	52,11	40816,313	47,89
2018	41081,8	46,67	46938,4	53,33
2019	52720,514	46,84	59822,801	53,16
2020	51782,704	49,61	52589,657	50,39
2021	98 521,926	47,62	108369,816	52,38
Відхилення 2021р. до 2017 р., +/-	54 116,87	-4,49	67 553,50	4,49
Відношення 2020 р. до 2017 р., %	221,87	-	265,51	-

Аналіз структури бюджету Божедарівської територіальної громади за 2017-2021 рр., наведений в таблиці 2.3, показав, що дохідна частина збільшилась на 54116,87 тис. грн. а це майже в 2 рази, але відбулось зменшення її частки на 4,49 процентних пунктів. Разом з тим видатки селищного бюджету зросли на 67553,5 тис. грн., а їх питома вага - на 4,49 п.п.

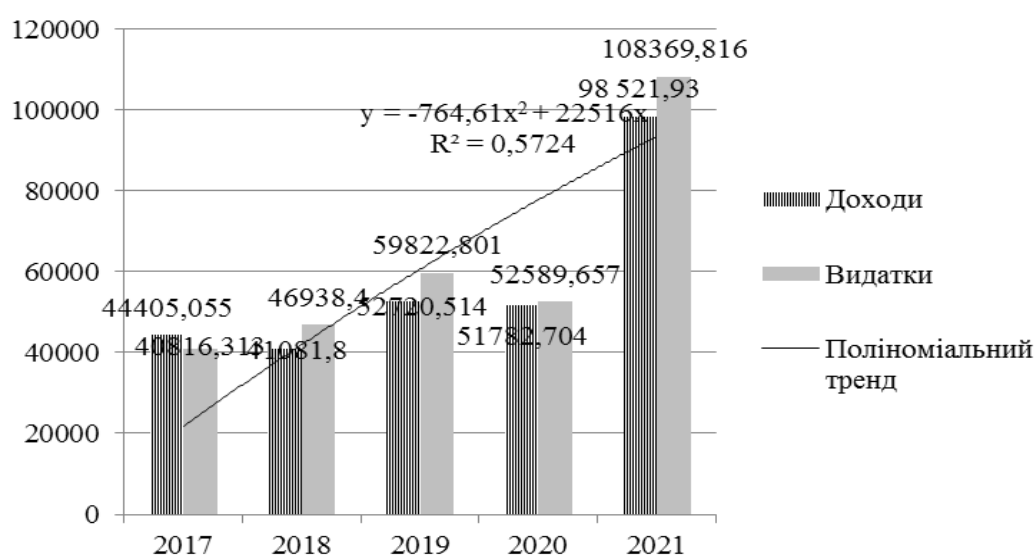

Рис.2.1. Структура бюджету Божедарівської територіальної громади в розрізі видатків і доходів в 2017-2021 рр.

На рисунку 2.1. відображено структура бюджету Божедарівської територіальної громади в розрізі видатків і доходів в 2017-2021 рр. та проведений трендовий аналіз кореляційно-регресійної залежності видатків Божедарівського селищного бюджету, який свідчить про прямо пропорційне зростання дослідженого показника. Рівняння поліноміального тренду має наступний вигляд: $y = -764,61 x^2 + 22516x$, при якому коефіцієнт детермінації складає $R^2 = 0,5724$, а $R = 0,7566$, що свідчить про високий ступінь взаємозв'язку аналізованого показника.

2.2. Аналіз дохідної і видаткової частини Божедарівського селищного бюджету

Законодавчі основи, що використовуються при формуванні дохідної частини місцевих бюджетів проявляються в нормах Бюджетного кодексу та Податкового кодексу України. Але нестабільність бюджетно-податкового законодавства і недосконале проведення бюджетної політики на місцевому рівні обумовлюють потребу в подальшому дослідженні [75, с.31].

В додатку Б наведено джерела формування Божедарівського селищного бюджету, з якого видно, що дохідна частина селищного бюджету за 2020 рік складала 48488,209 тис. грн., а з врахуванням внесених змін відповідним рішенням селищної ради -49611,923 тис. грн., з яких 23 237 208 грн. – власні надходження.

Відповідно до Рішення Божедарівської сільради «Про внесення змін у рішення селищної ради від 24 грудня 2020 року № 02-03/VIII „Про бюджет Божедарівської селищної територіальної громади на 2021 рік» і Закону України «Про місцевий самоврядування в Україні», селищна рада внесла наступні зміни в рішення селищної ради від 24 грудня 2020 року № 02-03/VIII «Про бюджет Божедарівської селищної територіальної громади на 2021 рік» (додаток А) :

- доходи бюджету в сумі 98521,926 тис. грн., у тому числі доходи загального фонду бюджету – 97511,837 тис. грн., доходи спеціальний фонду бюджету - 1 010 089 грн.;

- витрати бюджету 108369,816 тис. грн., у тому числі витрати загального фонду бюджету 97172,491 тис. грн. і витрати спеціальний фонду бюджету 11197,325 тис. грн.;

- профіцит бюджету за загальним фондом у сумі 339346 грн. згідно з додатком Б;

- дефіцит бюджету за спеціальний фондом у сумі 10187236,04 грн. ;

- оборотний залишок бюджетних коштів бюджету в розмірі 500 тис. грн., які становить 0,5 відсотка витрат загального фонду бюджету .

Також передбачено розподіл витрат місцевого бюджету для реалізації програм в сумі 9865681 грн.

Аналіз динаміки джерел формування Божедарівського територіального бюджету, наведені в додатку А, свідчать про зростання запланованих показників в 2021 році, а саме доходів Божедарівського бюджету – на 56579,871 тис. грн., за яким темпи зростання склали 34,9%, в тому числі загального фонду на 60190,737 тис. грн. (збільшення в 2,61 рази), а за спеціальним фондом зменшення на 3610,711 тис. грн.

Видатки Божедарівського селищного бюджету в дослідженому періоді збільшились на 69269,305 тис. грн., або в 2,76 рази, в тому числі по загальному фонду на 64925,98 тис. грн. або в 3 рази, і збільшення коштів спеціального фонду на 63,25 %, а в грошовому виразі – на 4343,325 тис. грн..

За обсягами бюджетних призначень впродовж 2017-2021 рр. простежується зниження 28456,764 тис. грн., в том числі за рахунок зменшення суми по загальному фонду на 22089,764 тис. грн. та спеціального фонду на 6367 тис. грн.

Профіцит селищного бюджету в 2021 році склав 308,857 тис. грн., що на 3576,843 тис. грн. менше, ніж за плановими даними 2017 року.

2.3. Аналіз виконання бюджету Божедарівської територіальної громади

Розглянемо характеристику показників ефективності виконання бюджету Божедарівської територіальної громади на початок 2021 року в таблиці 2.4

Таблиця 2.4.

Показники бюджету Божедарівської територіальної громади на початок 2021 року

Показники	Значення
Доходи загального фонду на 1 – го жителя, грн.	1002,2
Витрати загального фонду на 1– го жителя, грн.	1854,0
Капітальні витрати на 1- го жителя, грн.	12,3
Рівень дотаційності бюджетів,%	6,1
Співвідношення витрат на утримання апарату керування із сумою доходів загального фонду , %	26,2
Частка заробітної плати у витратах загального фонду,%	82,7
Витрати на загальну середню освіту на 1- го учня, грн.	10901,7
Частка місцевих податків і зборів у доходах загального фонду,%	38,0

Як свідчать показники ефективності виконання бюджету Божедарівської територіальної громади на початок 2021 року доходи загального фонду на 1-го жителя склали 1002,2 тис. грн., витрати загального фонду на 1-го жителя склали 1854,0 тис. грн., капітальні витрати на 1 особу становить 12,3 грн. В 2021 році частка заробітної плати у витратах загального фонду складає 82,7%, місцевим податкам і зборам у доходах загального фонду належить 38,0 %.

Аналіз динаміки звітних даних за джерелами формування Божедарівського селищного бюджету, наведений в додатку Б, свідчить, що в

2021 році порівняно з 2017 роком відбувалось зростання доходів селищного бюджету на 54 116,87 тис. грн., чи на 121,87%, в тому числі збільшення загального фонду на 144,93%, або 57699,39 тис. грн. і зменшення спеціального фонду на 3582,48 тис. грн. в грошовому виразі.

Темпи приросту видатків селищного бюджету в 2017-2021 роках склали 165,51%, або 67553,5 тис. грн., загальний фонд по яким підвищився на 67340,61 тис. грн., тобто більше ніж в 3 рази, а спеціальний фонд на 212,89 тис. грн., в процентному відношенні це зростання лише на 1,94%.

Також затверджено селищним бюджетом сума бюджетних призначень для головних розпорядників бюджетних засобів в 2021 році за відповідальними виконавцями в розрізі бюджетних програм в обсязі 339,346 тис. грн., обсяги міжбюджетних трансфертів сформовано в сумі 2301,853 тис. грн., в тому числі із держбюджету – базової дотації в сумі 1527200 грн., освітньої субвенції в сумі 10482,9 тис. грн., медичної субвенції на 5224,2 тис. грн., субвенції на формування інфраструктури ОТГ - 2 287,559 тис. грн. Бюджет по власним надходженням виконано на 111,66%.

За уточненим планом 2019р. в розрізі власних доходів по загальному фонду зведеного місцевого бюджету, не враховуючи місцеві бюджети обласної територіальної громади, сума перевиконання становить 3925,3 тис. грн. порівняно з находженнями 2018 року доходи збільшилися на 4171,7 тис. грн., що становить 107,1 відсотка.

Суттєве зауваження по невиконанню плану за дохідною частиною місцевого бюджету Адамівської сільської ради складає 94,2% та Преображенської 96,4% в загальній сумі 239,3 тис. грн.

При виконанні за основними джерелами находжень до місцевого бюджет наведемо характеристику показників з врахуванням наступних змін: збільшення податку з доходів фізичних осіб на 1829 тис. грн., або на 106,2%; зменшення акцизного податку з реалізації підакцизних товарів на 251,3 тис. грн., або 86,4%, що відбулось за рахунок зменшення находжень акцизного податку від реалізації пального; збільшення податку на майно (в тому числі

плата за землю) на 664,9 тис. грн., або на 106,0%; збільшення єдиного податку на 1680,8 тис. грн. , або на 110,2 %.

Таблиця 2.5

Виконання Божедарівського селищного бюджету, %

Роки	Доходи селищного бюджету, тис. грн.			Видатки селищного бюджету, тис. грн.		
	Всього	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Всього	Загальний фонд	Спеціальний фонд
2017	105,87	106,68	99,39	104,27	92,42	159,96
2018	96,18	96,40	83,83	94,92	94,90	95,01
2019	120,52	119,01	197,05	107,14	101,22	144,41
2020	104,38	105,76	75,33	93,78	91,20	111,04
Відхилення, 2020р. до 2017 р., +/-	-1,50	-0,91	-24,06	-10,49	-1,23	-48,92

З таблиці 2.3. видно, що за доходною частиною Божедарівський селищний бюджет в 2020 році перевиконано на 4,38 %, в тому числі загальний фонд на 5,76%, а спеціальний фонд на 24,67% недовиконано. Видатки бюджету недовиконано на 6,22%, видатки загального фонду зменшилися на 8,8% за звітними даними, а спеціального фонду – зросли на 11,04%. В цілому за 2017-2020 рр. значне зменшення ефективності виконання селищного бюджету за спецфондом доходів -на 24,06% пункти, видатків на 48,92% пункти.

Графічне відображення стану виконання місцевого бюджету наведено на рисунку 2.2.

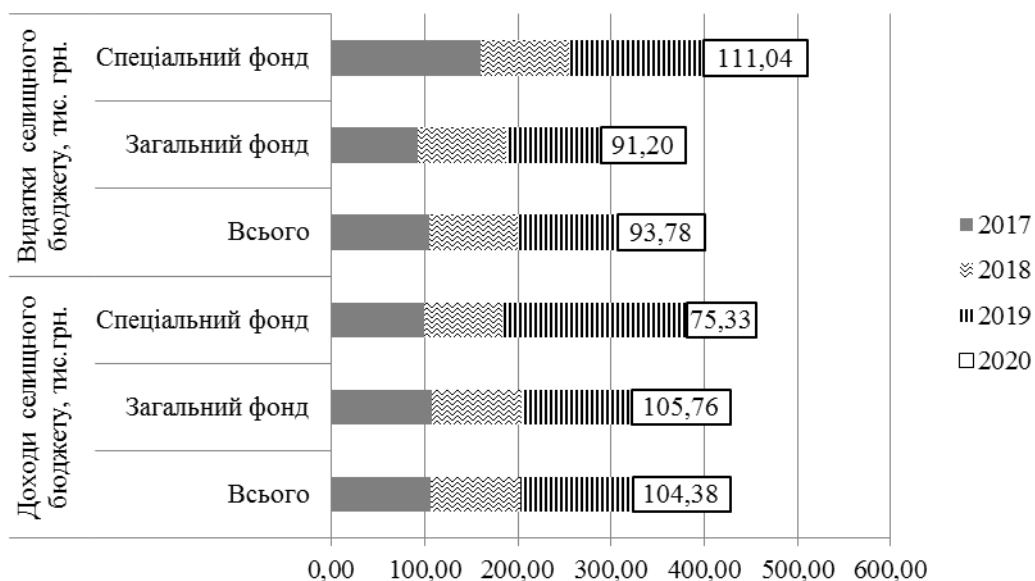

Рис.2.2. Стан виконання Божедарівського місцевого бюджету

В межах виконання «Цільової програми захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природнього характеру, забезпечення пожежної безпеки Божедарівської селищної ради на 2017-2020 роки» за кошти селищного бюджету куплено 1 системний блок на суму 11 тис. грн. Також було виділено кошти з обласного бюджету у вигляді субвенції, за які придбано:

для КОЗ «Божедарівська середня загальноосвітня школа I-III ступеню» кінотеатр і ноутбук вартістю 21 тис. грн.;

для філії в с.Покровське придбано ноутбук і принтер на суму 11 тис. грн.

- для КЗОЗ «Божедарівський ЦПМСД» був придбаний ноутбук, вартістю 11 тис. грн.;

- для придбання устаткування й витратних матеріалів з метою розвитку початкових класів школи в сумі 60462 грн.

Крім того в межах плану заходів для реалізації інвестиційних проектів в 2021 році рішенням Божедарівської сільради було заплановано фінансові ресурси загальним обсягом 1605,471 тис. грн. призначені на будівництво,

реконструкцію та капітальний ремонт об'єктів комунальної власності територіальної громади Божедарівської сільради, в тому числі:

- селищним бюджетом – 556,589 тис. грн.,
- обласним бюджетом – 98,930 тис. грн.,
- державним бюджетом – 949,952 тис. грн.

За рахунок субвенції при формуванні інфраструктури БТГ успішно реалізовані важливі інвестиційні проекти. За сприянням Програми «U-LEAD з Європою» надана технічна й інституційна допомога в створенні Центру надання адміністративних послуг Божедарівської селищної ради. Розподіл коштів спрямованих на передбачені програмою заходи відбувався таким чином:

- здійснення капітального ремонту будівлі «Центру надання адміністративних послуг Божедарівської селищної ради» - 1 418,836 тис. грн. (окрім того, 137845 грн. - співфінансування із селищного бюджету);

- здійснення капітального ремонту будівлі комунального закладу охорони здоров'я «Божедарівський центр первинної медико-санітарної допомоги» Божедарівської селищної ради - 411,024 тис. грн.;

- здійснення капітального ремонту систем опалення Покровського сільського будинку культури – 227,7 тис. грн. (окрім того, 73305 грн. – співфінансування з селищного бюджету), Кудашівського сільського будинку культури – 50 тис. грн.; Новомилорадівського сільського будинку культури - 230 тис. грн. (крім того, 111,029 тис. грн. - співфінансування із селищного бюджету);

- здійснення капітального ремонту адміністративної будівлі Божедарівської селищної ради – 74990,33 грн.;

- здійснення реконструкції зовнішньої освітлювальної мережі 3665 тис. грн.;

- здійснення капітального ремонту систем протипожежної безпеки Адамівського закладу загальної середньої освіти – 250,268 тис. грн.,

Биківського закладу загальної середньої освіти I-III ступ. -136,011 тис. грн.,
Теплівської загальноосвітньої школи – 263,661 тис. грн.;

- здійснення будівництва модульної котельні для опалення
Болштинської СЗШ – 50,255 тис. грн.;

- консалтингові заходи щодо розробки проектно-кошторисної
документації – 48,93 тис. грн.

Внески із Божедарівського селищного бюджету до статутного капіталу
КП «Джерело» склали 49 795 грн.

За рахунок засобів селищного бюджету на загальну суму 855 632 грн.
була виготовлена й проведена інвестиційна експертиза проектної
документації для певних об'єктів будівництва : підземний перехід –668,034
тис. грн. і система водопостачань питної води – 187,598 тис. грн.

Висновки до розділу 2

1. В організаційно-управлінській структурі фінансового управління Божедарівської селищної ради слід виокремити відділ доходів, відділ бухгалтерського обліку і звітності, бюджетний відділ. В структурі земельних площ Божедарівської селищної громади переважну частку займають пасовища – 646,81 га, або 62,9%. В 2020 році загальна земельна площа складає 7415,4га, до ріллі відноситься 4664,28 га, яка в структурі загальної площі займає 56,0% питомої ваги. Аналіз обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання сільськогосподарського виробництва в розрізі підприємств та фізичних осіб–підприємців за 2017-2020 рр. За досліджений період відбувалось збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції на 933,8179 тис. грн., тобто на 42,16%. За обсягами реалізованої продукції підприємства також прослідковується тенденція до зростання в 2020 році на 37,43%, а в грошовому виразі - на 759,3057 тис. грн. Фізичними особами- підприємцями реалізовано продукції на 93,87% більше, ніж в 2017 році, тобто на 174,5122 тис. грн. Отже, така позитивна динаміка, яка свідчить про зростання товарної продукції в дослідженій місцевості впродовж 2017-2020 рр., як наслідок, доводить факт зростання надходжень до місцевого бюджету за рахунок податкових платежів, що сплачують фізичні і юридичні особи з реалізаційних оборотів виробленої продукції.

2. Аналіз структури Божедарівського селищного бюджету громади за 2017-2021 рр., показав, що дохідна частина збільшилась на 54116,87 тис. грн. а це майже в 2 рази, але відбулось зменшення її частки на 4,49 процентних пунктів. Разом з тим видатки селищного бюджету зросли на 67553,5 тис. грн., а їх питома вага - на 4,49 п.п. Аналіз динаміки джерел формування Божедарівського територіального бюджету, свідчать про зростання запланованих показників в 2021 році, а саме доходів Божедарівського бюджету – на 56579,871 тис. грн., за яким темпи зростання склали 34,9%, в

тому числі загального фонду на 60190,737 тис. грн. (збільшення в 2,61 рази), а за спеціальним фондом зменшення на 3610,711 тис. грн. Видатки Божедарівського селищного бюджету в дослідженому періоді збільшились на 69269,305 тис. грн., або в 2,76 рази, в тому числі по загальному фонду на 64925,98 тис. грн. або в 3 рази, і збільшення коштів спеціального фонду на 63,25 %, а в грошовому виразі – на 4343,325 тис. грн.. За обсягами бюджетних призначень впродовж 2017-2021 рр. простежується зниження 28456,764 тис. грн., в том числі за рахунок зменшення суми по загальному фонду на 22089,764 тис. грн. та спеціального фонду на 6367 тис. грн. Профіцит селищного бюджету в 2021 році склав 308,857 тис. грн., що на 3576,843 тис. грн. менше, ніж за плановими даними 2017 року.

3. Показники ефективності виконання Божедарівського селищного бюджету на початок 2021 року свідчать, що доходи загального фонду на 1-го жителя склали 1002,2 тис. грн., витрати загального фонду на 1-го жителя склали 1854,0 тис. грн., капітальні витрати на 1 особу становить 12,3 грн. В 2021 році частка заробітної плати у витратах загального фонду складає 82,7%, місцевим податкам і зборам у доходах загального фонду належить 38,0 %. Аналіз динаміки звітних даних за джерелами формування Божедарівського селищного бюджету, показав, що в 2021 році порівняно з 2017 роком відбувалось зростання доходів селищного бюджету на 54 116,87 тис. грн., чи на 121,87%, в тому числі збільшення загального фонду на 144,93%, або 57699,39 тис. грн. і зменшення спеціального фонду на 3582,48 тис. грн. в грошовому виразі. Темпи приросту видатків селищного бюджету в 2017-2021 роках склали 165,51%, або 67553,5 тис. грн., загальний фонд по яким підвищився на 67340,61 тис. грн., тобто більше ніж в 3 рази, а спеціальний фонд на 212,89 тис. грн., в процентному відношенні це зростання лише на 1,94%.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

3.1. Напрями вдосконалення формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації

Проведений аналіз формування місцевого бюджету в умовах децентралізації свідчить, що в країні достатньо розвинена система формування доходів бюджетів. Водночас вона охоплює інститути та механізми, які все ще є незгодженими і потребують подальшого вдосконалення. Зростання обсягів доходної частини місцевих бюджетів характеризує зростання впливу процесу реформування суспільних фінансів на розширення їх бази. З початку впровадження реформ обсяги доходів місцевих бюджетів зростають, однак у їх структурі спостерігається висока концентрація міжбюджетних трансфертів, що свідчить про все ще існуючу значну залежність територіальних громад від уряду, тобто міжбюджетні трансферти відіграють велику роль при формуванні місцевого бюджету. Однак, проведені дослідження показали, що незважаючи на позитивні аспекти децентралізації, більшість місцевих бюджетів країни потребує зміцнення доходної бази.

Удосконалення системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування можливе за умови реалізації наступних заходів: розширення переліку власних доходів місцевих бюджетів, удосконалення системи стратегічного і тактичного планування з урахуванням тенденцій розвитку системи формування місцевих бюджетів, міжбюджетних відносин, стимулювання підприємництва та створення нових робочих місць, реалізації інших заходів та запровадження стимулів щодо підвищення офіційної та зниження неформальної зайнятості [37, с.48].

Необхідно також посилити виконання принципів прозорості та гласності у процесі прийняття рішень при формуванні і використанні фінансових ресурсів бюджетних організацій, складанні звітів по виконанню бюджету,

аналітичної оцінки ефективності управління місцевими фінансами, фінансових результатів територіальних громад і бюджетних установ, підвищення рівня їх відповідальності за формування дохідних частин, підвищення ефективності використання наявних бюджетних коштів. Водночас доцільно розширити можливості органів місцевого самоврядування на законодавчому рівні щодо збільшення джерел формування місцевих бюджетів (наприклад, самостійно обирати із встановленого обмеженого переліку цільові податки чи збори і ставки на них) [69, 72].

Важливо впровадити і ефективно реалізувати механізм фінансового контролю місцевих рад щодо формування, надходження, розподілу і витрачання коштів від власних джерел доходів місцевих бюджетів. Удосконалюючи систему і процес формування місцевих бюджетів, першочерговим завданням і важливою передумовою є необхідність використовувати бюджетні ресурси таким чином, щоб забезпечувалась фінансова незалежність, стійкість та збалансованість, а також підвищення ефективності всієї бюджетної сфери.

Підвищення ефективності процесу формування місцевого бюджету вимагає врахування перспективних напрямків бюджетної політики та її взаємоузгодження з стратегією економічного і соціально-культурного розвитку країни, продовження горизонту бюджетного планування, розширення фінансових повноважень місцевих органів самоврядування з одночасним посиленням їх відповідальності за досягнення визначених цілей. Окремі науковці вважають, що важливим є створення належних ефективних фінансових стимулів та умов «для забезпечення виконання місцевими органами влади і територіальними громадами власних і делегованих повноважень» [36, с.10].

Необхідно відзначити, що особливостями формування доходів місцевого бюджету виступає пропорційне розмежування кола повноважень між централізованими органами та органами місцевої влади. Позитивний досвід бюджетної децентралізації свідчить, що вона може сприяти ефективному

управлінню державними та місцевими фінансовими ресурсами, є дієвим засобом для досягнення соціального та економічного розвитку як окремої території, так і країни загалом через забезпечення фінансової спроможності та самостійності територіальних громад, а також визначення їх стратегічних цілей бюджетної політики на перспективу (рисунок 3.1). В перспективі подальші наукові дослідження варто спрямувати на підвищення роль місцевих податків і зборів при формуванні доходів місцевого бюджету. Стратегічні цілі бюджетної політики Божедарівської територіальної громади на 2022-2024 роки наведемо на рисунку 3.1.

Рис. 3.1. Стратегічні цілі бюджетної політики Божедарівської територіальної громади на 2022-2024 роки

При використанні поєднання конкретних методів бюджетного планування доходів в залежності від сфери фінансування діяльності органів місцевого самоврядування і територіальної громади, з програмно-цільовими методами, як в економічній, так і в соціальній сфері, необхідно вирішити ряд завдань, наведених на рисунку 3.2.

Рис. 3.2. Основні завдання стратегічного плану Божедарівської селищної громади на 2022-2024 рр.

З метою забезпечення стабільної і достатньої фінансової бази місцевих бюджетів вважаємо доцільним запровадити наступні заходи для підвищення управління бюджетними коштами:

1. Забезпечити збалансованість фінансових ресурсів місцевих органів влади.
2. Визначити реальні джерела доходів місцевого бюджету виходячи з фіскальних цілей місцевих органів влади для подальшої оптимізації надходжень до бюджету.

3. Здійснювати ефективний контроль зі сторони органів місцевого самоврядування і територіальної громади, яке полягає в сумлінному виконанні суб'єктами господарювання покладених на них обов'язків.

4. Встановити середньострокові фінскальні і бюджетні цілі з метою здійснення ефективної регулятивно-контролюючої діяльності органів територіальної громади.

5. Удосконалити регіональне управління на місцевому рівні з врахуванням нової моделі бюджетної системи.

Основні напрямки прогнозування стратегічного і соціально-економічного розвитку Божедарівської територіальної громади у відповідності до статті 1 Закону України «Про державне прогнозування і розроблення програм економічного і соціального розвитку України», відображено на рисунку 3.3.

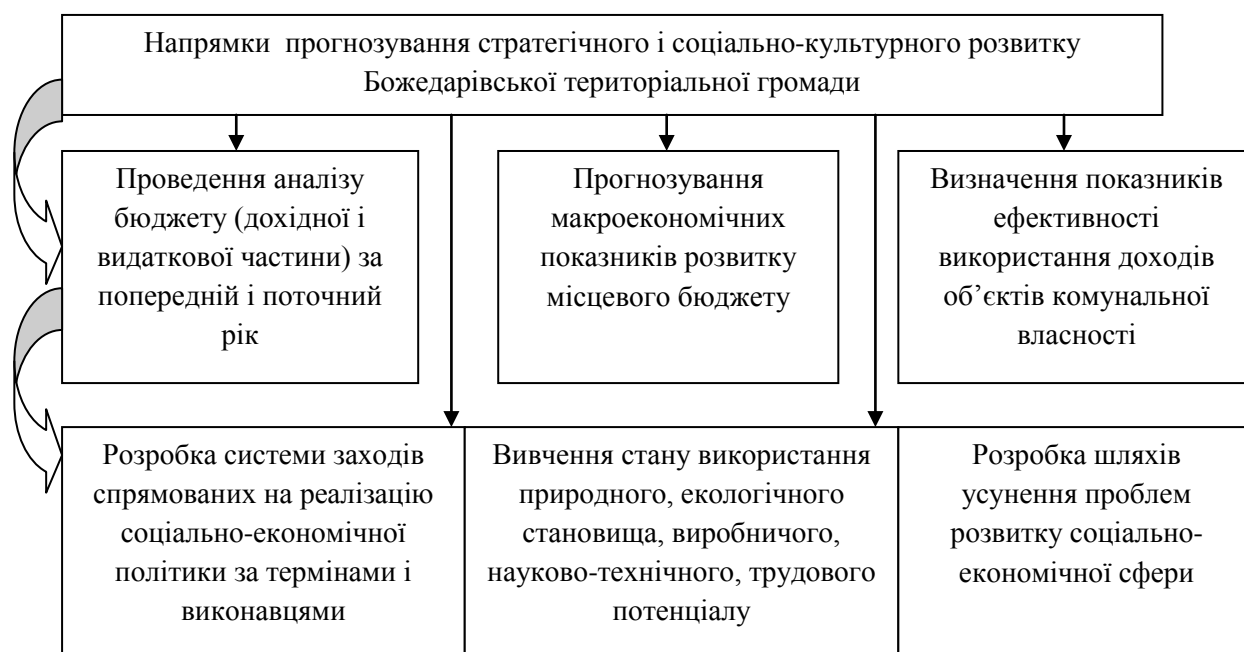

Рис. 3.3. Основні напрямки прогнозування соціально-культурного розвитку Божедарівської територіальної громади*

*Складено автором на підставі [30]

Удосконалення механізму формування місцевого бюджету передбачатиме визначення і застосування такого показника як податкоспроможність території, який виступає одним із важливих показників фінансової автономії певної територіальної громади або адміністративно-територіальної одиниці.

Тому, на нашу думку, на сьогоднішній день слід здійснювати формування сучасної моделі формування місцевих бюджетів спроможної надавати вектори розвитку та зміцнення всієї бюджетної системи, визначати чітку межу міжбюджетних відносин, виступати гарантом на кожному рівні бюджетних відносин.

3.2. Прогнозування показників формування Божедарівського селищного бюджету

Пропонуємо проаналізувати прогностичні обсяги доходної частини Божедарівського селищного бюджету на 2022-2024 рр. та розрахувати відповідні зміни в порівнянні з минулорічними значеннями (додаток Є).

В 2022 році прогнозовані обсяги доходної частини Божедарівської селищної громади складають 103865,9 тис. грн., темпи приросту обсягів доходів селищного бюджету відносно до 2021р. складають 10,6%, в тому числі: сума податкових надходжень 58086,2 тис. грн., з них 10,1 тис. грн. відноситься до загального фонду 58076,1 тис. грн. і екологічного податку (враховується як дохід спеціального фонду).

Сума неподаткових надходжень в селищному бюджеті на 2022 рік планується в розмірі 1298,5 тис. грн., з яких доходи спецфонду формуються з власних надходжень бюджетних організацій і розмірі 1015 тис.грн., загальний фонд включає – 283,5 тис.грн., офіційні трансферти плануються в сумі 43347,4 тис.грн. , в т.ч. місцевим бюджетам перераховується із держбюджету в розмірі 39563,6 тис. грн.;

В 2023 році прогнозується сума доходів Божедарівського селищного бюджету 110876,30 тис. грн., з темпами приросту порівняно з 2022 р. 6,7%, в структурі яких обсяги податкових надходжень складають 60328 тис. грн., з них до доходів загального фонду відноситься 60317,6 тис. грн., а в спеціальній зараховується 10,4 тис. грн. екологічного податку.

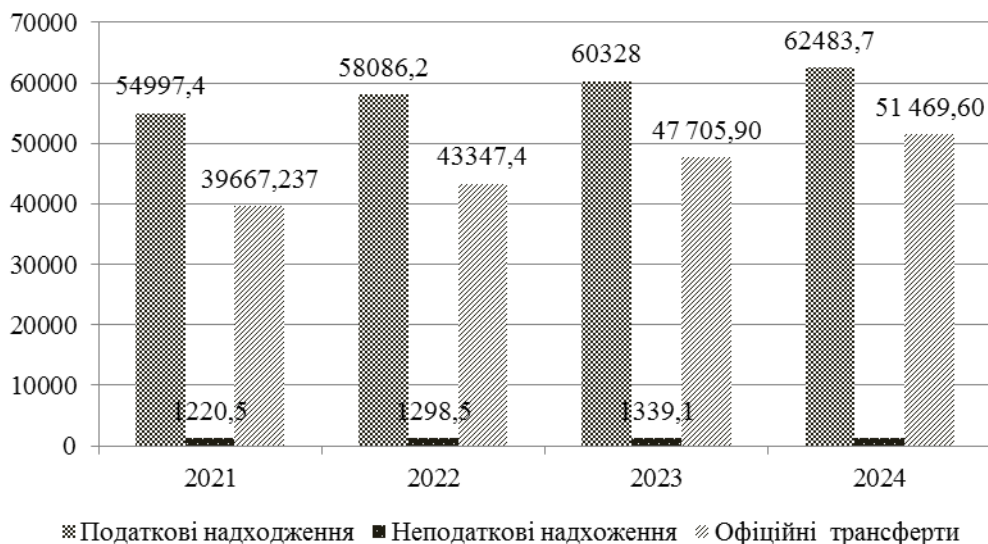

Рис. 3.1. Динаміка та структура доходів Божедарівського селищного бюджету за 2021-2024 рр.

До неподаткових надходжень в 2023 р. планується віднести 1339,1 тис. грн., з них власні доходи бюджетних організацій складатимуть 1030 тис. грн., сума офіційних трансфертів складатиме 47705,9 тис. грн., в тому числі перераховується з держбюджету місцевому бюджету 43713,4 тис. грн.

При плануванні обсягів доходів в 2024 році визначена сума становить 117345,7 тис. грн. (темпи зростання відносно до 2023 р. становлять 5,8%), з яких: доходи без врахування трансфертів 65877,9 тис. грн. У вигляді неподаткових надходжень планується зарахувати до селищного бюджету 1389,7 тис. грн. з них доходи зараховані в спецфонд становлять 1045 тис. грн., які є власними надходженнями бюджетників.

Так ми бачимо, що отримані дані, наведені в додатку Д, свідчать що в 2024 році прогнозується зростання податкових надходжень Божедарівського

селищного бюджету на 13,6 % або 7486,3 тис. грн., в тому числі за рахунок зростання коштів загального фонду на 7485,4 тис. грн. та спеціального фонду на 9,18% чи 0,9 тис. грн. порівняно з показниками 2021 року.

Динаміку і структуру податкових надходжень Божедарівського селищного бюджету за 2021-2024 рр. відобразимо на рисунку 3.2.

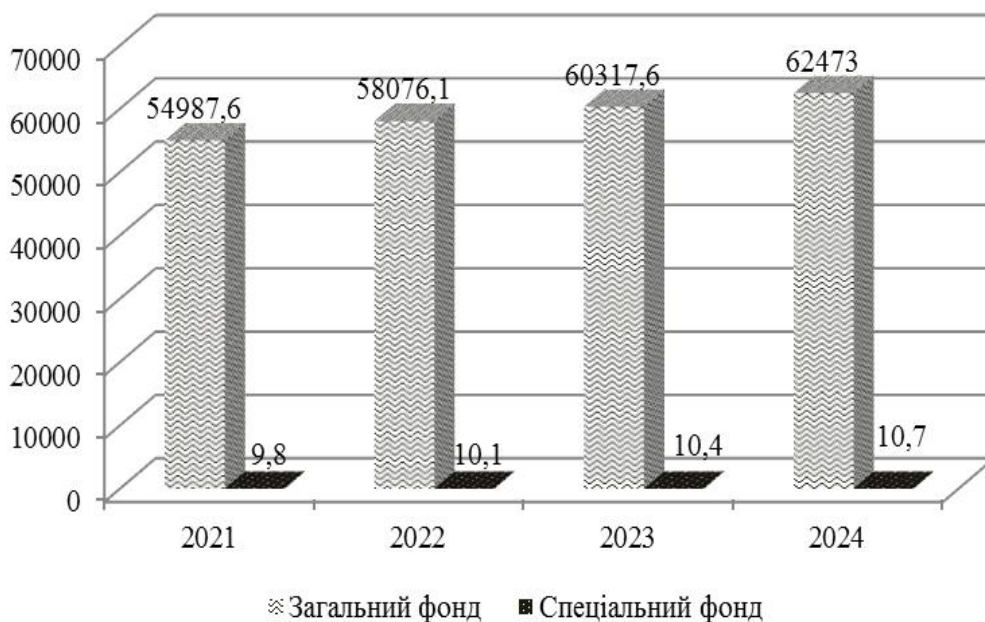

Рис. 3.2. Динаміка і структура податкових надходжень Божедарівського селищного бюджету за 2021-2024 рр.

Неподаткові надходження в період 2021-2024рр. мають тенденцію до збільшення на 13,86% або 169,2 тис. грн., в тому числі за рахунок загального фонду на 56,54% або 124,5 тис. грн. та коштів спеціального фонду на 4,47% , тобто на 44,71 тис. грн.

Сума офіційних трансфертів в динаміці 2021-2024 рр. зростатиме на 29,75%, або на 11802,36 тис. грн., в тому числі з державного бюджету на 19,22 % або на 7626,46 тис. грн. Загальна сума доходів в 2024 році збільшується на 22,38% чи 21460,56 тис. грн. в порівнянні з 2021 роком.

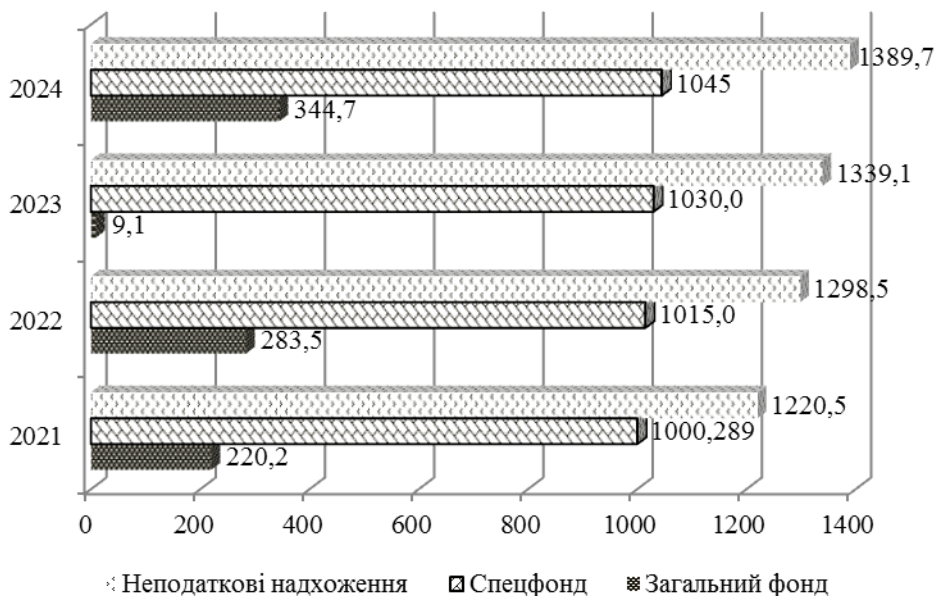

Рис. 3.3. Динаміка та структура неподаткових надходжень Божедарівського селищного бюджету за 2021-2024 рр.

Динаміка неподаткових надходжень Божедарівського селищного бюджету за 2021-2024 рр. наведена на рисунку 3.3 свідчить, що найбільша питома вага 70-80% належить доходам отриманим зі спеціального фонду.

Таблиця 3.1

Структура доходів Божедарівського селищного бюджету в 2021-2024 рр.

Роки	Податкові надходження (X1)		Неподаткові надходження (X2)		Офіційні трансферти (X3)		Всього доходів (Y), тис. грн.
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	
2021	54997,4	57,36	1220,5	1,27	39667,237	41,37	95885,137
2022	58086,2	55,92	1298,5	1,25	43347,4	41,73	103865,9
2023	60328,0	54,41	1339,1	1,21	47 705,90	43,03	110876,3
2024	62483,7	53,25	1389,7	1,18	51 469,60	43,86	117345,0
Зміни 2024р. до 2021 р., +/-	7486,3	-4,11	169,2	-0,09	11802,4	2,49	21459,863

На підставі даних наведених на рисунку 3.1 та таблиці 3.1 можемо зробити висновок, що в структурі доходів Божедарівського селищного бюджету за 2021 р. переважну частку займають податкові надходження 57,36% та офіційні трансферти 41,37%, тоді як в 2024 рр. питома вага податкових надходжень в структурі доходів зменшилась на 4,11 процентних пункти, і склали 53,25 % , а офіційних трансфертів зросла на 2,49 п.п.

Якщо врахувати прогностні основні макроекономічні показники економічного й соціального розвитку країн і динаміки бази оподаткування, ефективність податкових платежів, інші індикатори доходності бюджету Божедарівської селищної територіальної громади протягом 2022-2024 рр. повинні зростати.

Таблиця 3.2

Динаміка прогностних показників власних доходів загального фонду
Божедарівського селищного бюджету, тис. грн.

Показники	2022р.	2023р.	2024р.	Відношення 2024 р. до 2022 р., %	Відхилення 2024 р. до 2022 р., +/-
Податок на доходи фізичних осіб	31 730,0	33600,0	35 500,0	111,88	3770,00
Податок на майно, всього	14 410,0	14 930,0	15 450,0	107,22	1040,00
В тому числі Плата за землю	14 000,0	14 500,0	15 003,0	107,16	1003,00
Податок на нерухоме майно	410	430,0	445,0	108,54	35,00
Єдиний податок, всього	11 680,0	11810	11950,0	102,31	270,00
в тому числі: Єдиний податок з фізичних і юридичних осіб (1-3 групи)	2630,0	2659,3	2690,8	102,31	60,80
Єдиний податок із сільськогосподарських виробників (4 групи)	9050,0	9150,7	9259,2	102,31	209,2
Всього власних доходів	57820,00	60340,00	62900,00	108,79	5080,0

В структурі власних доходів загального фонду Божедарівського селищного бюджету переважає податок на доходи фізичних осіб, сума якого має тенденцію до зростання протягом 2022-2024 рр. на 3770 тис. грн., або 11,88%. Податок на майно і плата за землю мають практично однакову питому вагу, і збільшилися в 2024 році на 1040 тис. грн. (7,2%) і 1003 тис. грн. (7,16%) відповідно. Також в цьому ж періоді дослідження планується зростання податку на нерухому майно на 8,54%, чи 35 тис. грн. (таблиця 3.2). Як бачимо за даними отриманими, сума єдиного податку зростає на 2,31%, або на 270 тис. грн., в тому числі за рахунок сплати єдиного податку фізичними і юридичними особами платниками 1-3 групи на 60,8 тис. грн. та платників 4 групи єдиного податку - сільськогосподарських виробників на 209,2 тис. грн.

Таблиця 3.3

Структура прогнозних показників власних доходів загального фонду Божедарівського селищного бюджету, тис. грн.

Показники	2022р.	2023р.	2024р.	Відхилення 2024 р. до 2022 р., +/-
Податок на доходи фізичних осіб	54,88	55,68	56,44	1,56
Податок на майно, всього	24,92	24,74	24,56	-0,36
В тому числі Плата за землю	24,21	24,03	23,85	-0,36
Податок на нерухоме майно	0,71	0,71	0,71	0
Єдиний податок, всього	20,20	19,57	19,00	-1,20
в тому числі: Єдиний податок з фізичних і юридичних осіб (1-3 групи)	4,55	4,41	4,28	-0,27
Єдиний податок із сільськогосподарських виробників (4 групи)	15,65	15,17	14,72	-0,93
Всього власних доходів	100,00	100,00	100,00	0,00

Структура власних доходів загального фонду Божедарівського селищного бюджету за прогнозними показниками представлена в таблиці 3.4, свідчить що відбувається зниження питомої ваги таких податків: податку на майно на 0,36 процентних пунктів за рахунок плати за землю, єдиного податку на 1,2 процентних пункти, в тому числі ЄП з фізичних і юридичних осіб на 0,27 % пункти, ЄП сільськогосподарських виробників на 0,93% пункти

Всього сума власних доходів територіальної громади селища зросла в 2024 році на 5080 тис. грн. або 8,79%. Сума власних доходів відповідно до ст.64 Бюджетного кодексу України сформована в основному за рахунок таких податків: податок з доходів фізичних осіб і податок на майно.

Таблиця 3.4

Прогнозні макропоказники бюджету Божедарівської селищної громади

Показники	2022	2023	2024	Відхилення 2024 до 2022 рр., +/-
Зростання ВВП,%	3,8	4,7	5,0	1,2
Індекс споживчих цін,%	106,2	105,3	105,0	-1,2
Індекс цін виробників,%	107,2	106,2	105,7	-1,5
Мінімальна заробітна плата, грн.	6600	7176	7665	1065
Темпи приросту мінімальної заробітної плати, %	+3,1	+7,1	+6,8	3,7
Розмір посадового окладу, грн.	2937,5	3193	3411	473,5
Темпи приросту розміру посадового окладу,%	+3,1	+7,1	+6,8	3,7

Проведений аналіз прогнозних макропоказників бюджету Божедарівської селищної громади наведений в таблиці 3.4 свідчить, що в 2024

році відбуватиметься зростання ВВП на 1,2 %, мінімальна заробітна плата збільшиться на 1065 грн., а темпи її приросту складуть 3,7%, розмір посадових окладів в середньому за 3 роки збільшиться на 473,5 грн., темпи його приросту – на 3,7%. Одночасно прослідковується тенденція до зменшення індексів споживчих цін і цін виробників на 1,2% і 1,5 % відповідно.

3.3. Економетричне моделювання оптимізації структури доходів Божедарівського селищного бюджету

На підставі розрахованих прогностичних показників таблиці 3.1 за структурою доходів Божедарівського селищного бюджету побудуємо багатofакторне рівняння залежності доходів (Y) від податкових надходжень ($X1$), неподаткових надходжень ($X2$) і офіційних трансфертів ($X3$) в 2022-2024 рр., яке матиме вигляд:

$$Y_{2022} = 0.56 * X1 + 0.0125 * X2 + 0.42 * X3 = 103865,9 \quad (3.1)$$

$$Y_{2023} = 0.54 * X1 + 0.0121 * X2 + 0.43 * X3 = 110876,3 \quad (3.2)$$

$$Y_{2024} = 0.53 * X1 + 0.0118 * X2 + 0.44 * X3 = 117345,0 \quad (3.3)$$

Оскільки в структурі доходів бюджету 2022-2024 рр. переважна частка належить податковим надходженням 55,92%, 54,41%, 53,25%, а з них власних доходам 55,67%; 54,42%; 53,6%, вважаємо доцільним побудувати багатofакторне рівняння залежності факторів на власні доходи Божедарівського селищного бюджету. Для більш глибокого вивчення факторів, що впливають на доходи проаналізуємо спрямованість їх впливу за власними доходами в таблиці 3.6.

Використовуючи розраховані дані таблиці 3.5 побудуємо рівняння багатofакторної моделі власних доходів бюджету (D) Божедарівського територіального бюджету :

$$D_{2022} = 0,305 * F1 + 0,1387 * F2 + 0,1125 * F3 = 0,5567 * Y = 57820,0 \quad (3.4)$$

$$D_{2023} = 0,303 * F1 + 0,1347 * F2 + 0,1065 * F3 = 0,5442 * Y = 60340,0 \quad (3.5)$$

$$D_{2024} = 0,302 * F1 + 0,1317 * F2 + 0,1018 * F3 = 0,536 * Y = 62900,0 \quad (3.6)$$

Таблиця 3.6

Питома вага факторів, що впливають на структуру власних доходів
місцевого бюджету

Показники	2022	2023	2024	2024 до 2022 рр., +/- % п.
Податок на доходи фізичних осіб(F1)	30,55	30,30	30,25	-0,3
Податок на майно(F2)	13,87	13,47	13,17	-0,7
В тому числі плата за землю	13,48	13,08	12,79	-0,69
податок на нерухоме майно	0,39	0,39	0,38	-0,01
Єдиний податок (F3), всього	11,25	10,65	10,18	-1,07
в тому числі: Єдиний податок з фізичних і юридичних осіб (1-3 групи)	2,53	2,40	2,29	-0,24
Єдиний податок із сільськогосподарських виробників (4 групи)	8,71	8,25	7,89	-0,82
Всього власних доходів (D)	55,67	54,42	53,60	-2,07

$$\text{Якщо } D_{2022} = 0,5567 * Y_{2022}, \text{ тоді } \rightarrow Y_{2022} = 0,5567 / D_{2022} \quad (3.7)$$

$$D_{2023} = 0,5442 * Y_{2023}, \text{ тоді } \rightarrow Y_{2023} = 0,5442 / D_{2023} \quad (3.8)$$

$$D_{2024} = 0,5360 * Y_{2024}, \text{ тоді } \rightarrow Y_{2024} = 0,5360 / D_{2024} \quad (3.9)$$

Звідси отримаємо наступні рівняння :

$$D_{2022} = 0,305 * F1 + 0,1387 * F2 + 0,1125 * F3 = 0,5567 * (0,56 * X1 + 0,0125 * X2 + 0,42 * X3) \quad (3.10)$$

$$D_{2023} = 0,303 * F1 + 0,1347 * F2 + 0,1065 * F3 = 0,5442 * (0,54 * X1 + 0,0121 * X2 + 0,43 * X3) \quad (3.11)$$

$$D_{2024} = 0,302 * F1 + 0,1317 * F2 + 0,1018 * F3 = 0,536 * (0,53 * X1 + 0,0118 * X2 + 0,44 * X3) \quad (3.12)$$

Багатофакторні рівняння доходів при забезпеченості місцевого селищного бюджету власними доходами в Божедарівській територіальній громаді матиме наступний вигляд:

$$Y_{2022} = 0,55F1 + 0,25F2 + 0,202F3 = 0,56 * X1 + 0,0125 * X2 + 0,42 * X3 \quad (3.13)$$

$$Y_{2023} = 0,557F1 + 0,247F2 + 0,196F3 = 0,54 * X1 + 0,0121 * X2 + 0,43 * X3 \quad (3.14)$$

$$Y_{2024} = 0,563F1 + 0,246F2 + 0,19F3 = 0,53 * X1 + 0,0118 * X2 + 0,44 * X3 \quad (3.15)$$

Виявлено, що необхідна сума власних доходів для забезпечення дохідної частини місцевого бюджету в 2022 р. складає 57820 тис.грн, в 2023 р. – 60340 тис. грн., в 2024 р. – 62900 тис. грн.

В результаті впровадження факторного аналізу власних доходів селищного бюджету в структурі його доходів та проведення розрахунків, можна зробити висновки про значний вплив власних доходів, які займають найбільшу частку в складі податкових надходжень, на доходну частину Божедарівського селищного бюджету.

Аналітичне вирівнювання кореляційно-регресійної залежності податкових надходжень і офіційних трансфертів Божедарівського селищного бюджету відображено графічно на рисунку 3.4.

Рис. 3.4. Аналітичне вирівнювання податкових і неподаткових надходжень Божедарівського селищного бюджету

Отже, економетрична модель впливу окремих факторів на доходи Божедарівського селищного бюджету відображає лише вплив окремих податкових надходжень на його власні доходи, і тому може бути використана для комплексного прогнозування доходів (таблиця 3.7).

Таблиця 3.7

Кореляційна залежність податкових надходжень та власних доходів у розрахунках Божедарівського селищного бюджету

Вихідні дані			Розрахункові елементи						
Роки	Частка податкових надходжень	Частка власних доходів	X- X _{ср}	Y- Y _{ср}	(X-X _{ср})* *(Y-Y _{ср})	(X- X _{ср}) ²	(Y- Y _{ср}) ²	X ²	X*Y
2020	53,3	48,11	-4,60	-1,55	7,12699	21,1968	2,396304	2314,5721	2564,263
2021	57,36	51,77	-0,94	2,51	-2,3713	0,89114	6,310144	2680,1329	2969,527
2022	55,92	55,67	2,96	1,07	3,16883	8,73794	1,149184	3099,1489	3113,066
2023	54,41	54,42	1,71	-0,44	-0,7472	2,91044	0,191844	2961,5364	2960,992
2024	53,25	53,6	0,89	-1,60	-1,4158	0,785	2,553604	2872,96	2854,2
Σ2020 :2024	274,24	263,57	X	X	5,76	34,52	12,60	13928,35	14462,05
2025	54,85	52,71	X	X	0,58	3,45	1,26	1392,84	1446,20

За допомогою використаних розрахунків в комп'ютерній програмі Microsoft Excel побудуємо лінійний та параболічний тренд залежності податкових надходжень та власних доходів у розрахунках Божедарівського селищного бюджету.

Отже, протягом аналізованого періоду спостерігається позитивний вплив на значення обсягу доходів здійснено за рахунок зростання податкових надходжень, у складі яких найбільша питома вага залежить від збільшення величини власних доходів, а саме: податку на доходи фізичних осіб, податку на майно, єдиного податку.

В результаті проведення кореляційно-регресійного аналізу доходів Божедарівського селищного бюджету занесемо відповідні розрахунки

досліджених компонентів в допоміжну таблицю для розрахунків рівнянь тренду (табл.3.8.).

Таблиця 3. 8

Допоміжна таблиця для розрахунків рівнянь тренду власних доходів
Божедарівського селищного бюджету

Вихідні дані		Елементи для розрахунку параметрів							
		$y_t = a_0 + a_1 * t$				$y_t = a_0 + a_1 * t + a_2 * t^2$			
Роки	Частка власних доходів	t	t ²	yt	y _t	t ³	t ⁴	yt ²	y _t
2020	48,11	1	1	48,11	49,988	1	1	48,11	47,97229
2021	51,77	2	4	103,54	51,351	8	16	207,08	52,35886
2022	55,67	3	9	167,01	52,714	27	81	501,03	54,72971
2023	54,42	4	16	217,68	54,077	64	256	870,72	55,08486
2024	53,6	5	25	268	55,44	125	625	1340	53,42429
2025	56,8	15	55	804,34	263,57	225	979	2966,94	263,3

Отримаємо допоміжні дані для рівнянь тренду власних доходів

Божедарівського селищного бюджету :

Параметри прямолінійного тренду d= 50

A₀= 48,625 d₀= 2431,25

A₁= 1,363 d₁= 68,15

Прогноз на наступний період ==>**56,803**

Параметри параболічного тренду d= 700

A₀= 41,57 d₀= 29099

A₁= 7,4101 d₁= 5187,1

A₂= -1,0079 d₂= -705,5

Прогноз на наступний період ==>**49,748**

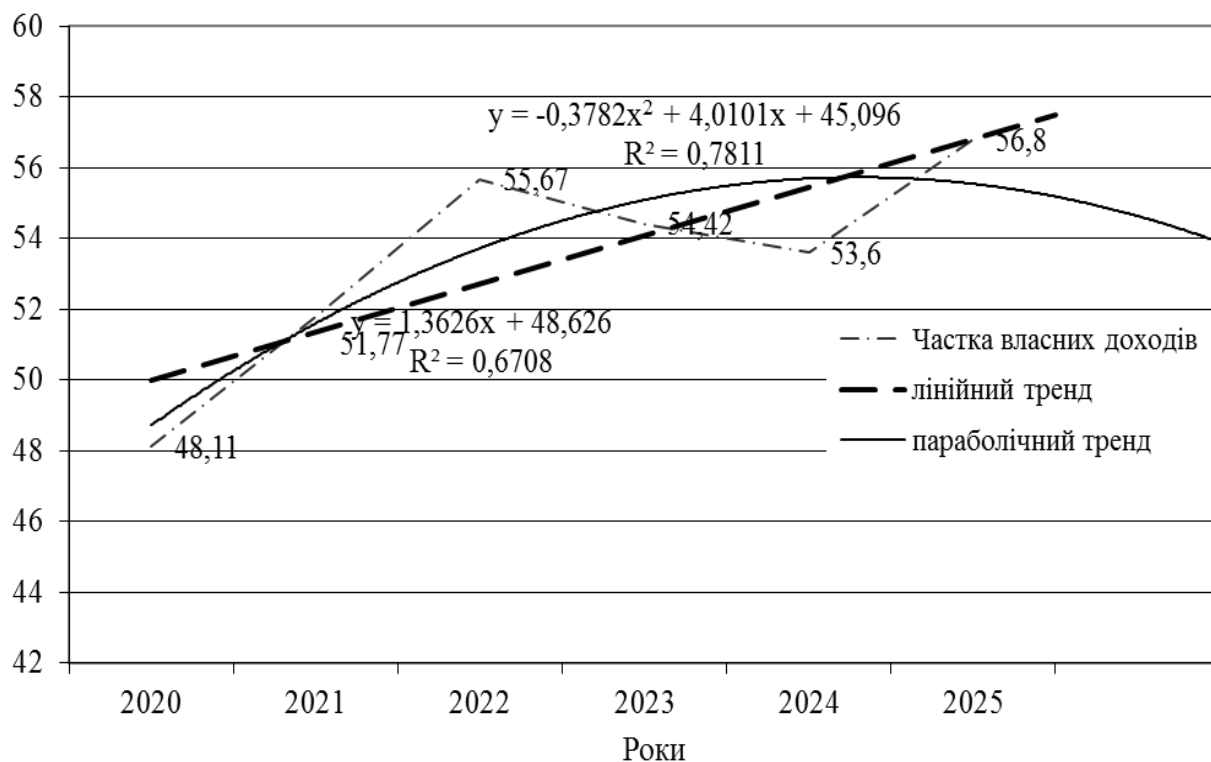

Рис. 3.5. Аналітичне вирівнювання та прогнозування частки власних доходів на 2025 р. Божедарівського селищного бюджету

Таким чином, виходячи з того, що загальна сума доходів в 2024 році прогнозується в обсязі 117345 тис. грн., враховуємо частку власних доходів і отримаємо, що сума власних доходів Божедарівського селищного бюджету в складі його податкових надходжень на 2025 рік складатиме :

1) За прогнозом прямолінійного тренду (оптимістичний прогноз):

$$D_{2025} = 56,803 / 100 * 117345,0 = 66655,48 \text{ тис. грн.}$$

2) За прогнозом параболічного тренду (песимістичний прогноз) :

$$D_{2025} = 49,748/100* 117345,0 = 58376,79 \text{ тис. грн.}$$

Використовуючи допоміжну таблицю для розрахунків рівнянь тренда власних доходів Божедарівського селищного бюджету з розрахунків таблиці 3. 8 та даних відображених на рис. 3.6 при аналітичному вирівнюванні отримані наступні рівняння лінійного та параболічного тренду.

Таблиця 3.9

Результати аналітичного вирівнювання частки власних доходів
Божедарівського селищного бюджету

Показник	лінійний тренд	параболічний тренд
Аналітичне рівняння тренду	$y=1,363*x+48,626$	$y = -0,3782*x^2 +4,0101*x+45,096$
Індекс кореляції(R^2)	0,6708	0,7811
Абсолютне значення (R)	0,8190	0, 8838
Прогноз частки власних доходів на 2025р., %	56,803	49,748
Прогноз суми власних доходів на 2025р., ти.грн.	66655,48	58376,79

Оскільки отриманий індекс кореляції лінійного тренду $R=0,8190$, можемо стверджувати, що найбільша щільність досліджених елементів за даними параболічного тренду , оскільки більше $R= 0,8838$, який вказує на більш високий ступіть залежності та ймовірності прогнозування.

Отримана при розрахунках методом ланцюгових підстановок в лінійному рівнянні прогнозна сума власних доходів в 2025 році складатиме 66655,48 тис. грн., що більше значення отриманого за параболічним рівнянням на 8278,69 тис. грн., при цьому досягається його значення цільової функції $D_{2025} \rightarrow \max$. Таким чином підприємства підвищиться за умови оптимізації структури податкових надходжень, що впливає на ефективність виконання місцевого бюджету.

Висновки до розділу 3

1. В результаті проведених досліджень наведено пропозиції щодо вдосконалення формування місцевих бюджетів, а також визначено основні прогностичні показники. Запропоновано основні напрямки прогнозування стратегічного плану соціально-економічного розвитку Божедарівської територіальної громади. Удосконалюючи систему і процес формування місцевих бюджетів, першочерговим завданням і важливою передумовою є необхідність використовувати бюджетні ресурси таким чином, щоб забезпечувалась, фінансова незалежність, стійкість та збалансованість, а також підвищення ефективності всієї бюджетної сфери.

2. Аналіз доходної частини бюджету Божедарівської громади свідчить що в 2024 році прогнозується зростання податкових надходжень Божедарівського селищного бюджету на 13,6 % або 7486,3 тис. грн., в тому числі за рахунок зростання коштів загального фонду на 7485,4 тис. грн. та спеціального фонду на 9,18% чи 0,9 тис. грн. порівняно з показниками 2021 року. Неподаткові надходження в прогностичному періоді 2021-2024рр. мають тенденцію до збільшення на 13,86% або 169,2 тис. грн., в тому числі за рахунок загального фонду на 56,54% або 124,5 тис. грн. та коштів спеціального фонду на 4,47% , тобто на 44,71 тис. грн. Сума офіційних трансфертів в динаміці 2021-2024 рр. зростатиме на 29,75%, або на 11802,36 тис. грн., в тому числі з державного бюджету на 19,22 % або на 7626,46 тис. грн. Загальна сума доходів в 2024 році збільшується на 22,38% чи 21460,56 тис. грн. в порівнянні з 2021 роком.

Можемо зробити висновок, що в структурі доходів Божедарівського селищного бюджету за 2022 р. переважну частку займають податкові надходження 57,36% та офіційні трансферти 41,37%, тоді як в 2024 рр. питома вага податкових надходжень в структурі доходів зменшилась на 4,11 процентних пункти, і склали 53,25 % , а офіційних трансфертів зросла на 2,49 п.п. В процесі проведених розрахунків та здійснення аналізу прогностичних показників бюджету Божедарівської селищної громади отримано, що в 2024

році відбуватиметься зростання ВВП на 1,2 %, мінімальна заробітна плата збільшиться на 1065 грн., а темпи її приросту складуть 3,7%, розмір посадових окладів в середньому за 3 роки збільшиться на 473,5 грн., темпи його приросту – на 3,7%. Одночасно прослідковується тенденція до зменшення індексів споживчих цін і цін виробників на 1,2% і 1,5 % відповідно.

3. При застосуванні оптимізаційної моделі факторного впливу на підвищення При застосуванні оптимізаційної моделі факторного впливу на підвищення доходів місцевого бюджету. Також запропоновано здійснення детермінованого аналізу власних доходів бюджету з позиції впливу окремих факторів на загальну суму його доходів. Кореляційно-регресійна залежність досліджених елементів показала, що отримана при розрахунках методом ланцюгових підстановок в лінійному рівнянні прогнозна сума власних доходів в 2025 році складатиме 66655,48 тис. грн., що більше значення отриманого за параболічним рівнянням на 8278,69 тис. грн., при цьому досягається його значення цільової функції $D_{2025} \rightarrow \max$. Таким чином підприємства підвищиться за умови оптимізації структури податкових надходжень, що впливає на ефективність виконання місцевого бюджету.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

1. В процесі написання роботи було розглянуто теоретичні й методологічні основи формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. В роботі досліджено і уточнено економічну сутність понятійного апарату «місцеві фінанси» і «місцеві бюджети», узагальнено та систематизовано існуюча система формування місцевих бюджетів, у складі якої відокремлені загальний і спеціальний фонд. Розглянуто процес бюджетного планування на підставі певних методів та удосконалено механізм системи формування місцевих бюджетів.

2. Проведені дослідження показали, що в процесі формування місцевих бюджетів вирішальне значення має створення умов для фінансово-економічної безпеки держави. Тому важливу роль відіграють власні доходи, які формуються перш за все за рахунок податків, визначених відповідними селищними, сільськими, районними радами або радами територіальних громад. Визначені найважливіші аспекти бюджетного процесу на місцевому рівні, що сприятиме соціально-економічному розвитку місцевості. Також запроваджено врахувати досвід формування місцевих бюджетів європейських країн, що мають модель бюджетної системи, яка не тільки враховує поняття «податкоспроможність територій», а і створюватиме єдиний дієвий механізм розподілу регульованих загальнодержавних податків. При такій системі формування місцевих бюджетів здійснюватиметься шляхом зарахування відсоткових часток від регульованих загальнодержавних доходів. Тому необхідно звертати увагу на щорічні зміни бюджетного та податкового законодавства в процесі формування місцевих бюджетів і механізму бюджетного регулювання, який здійснюється місцевою владою з метою проведення перспективної фінансової політики бюджетної сфери.

3. В організаційно-управлінській структурі фінансового управління Божедарівської селищної ради слід виокремити відділ доходів, відділ бухгалтерського обліку і звітності, бюджетний відділ. В структурі земельних площ Божедарівської селищної громади переважну частку займають пасовища

– 646,81 га, або 62,9%. В 2020 році загальна земельна площа складає 7415,4га, до ріллі відноситься 4664,28 га, яка в структурі загальної площі займає 56,0% питомої ваги. Аналіз обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання сільськогосподарського виробництва в розрізі підприємств та фізичних осіб–підприємців за 2017-2020 рр. За досліджений період відбувалось збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції на 933,8179 тис.грн, тобто на 42,16%. За обсягами реалізованої продукції підприємства також прослідковується тенденція до зростання в 2020 році на 37,43%, а в грошовому виразі - на 759,3057 тис. грн. Фізичними особами- підприємцями реалізовано продукції на 93,87% більше, ніж в 2017 році, тобто на 174,5122 тис. грн. Отже, така позитивна динаміка, яка свідчить про зростання товарної продукції в дослідженій місцевості впродовж 2017-2020 рр., як наслідок, доводить факт зростання надходжень до місцевого бюджету за рахунок податкових платежів, що сплачують фізичні і юридичні особи з реалізаційних оборотів виробленої продукції.

4. Аналіз структури Божедарівського селищного бюджету громади за 2017-2021 рр., показав, що дохідна частина збільшилась на 54116,87 тис. грн. а це майже в 2 рази, але відбулось зменшення її частки на 4,49 процентних пунктів. Разом з тим видатки селищного бюджету зросли на 67553,5 тис. грн., а їх питома вага - на 4,49 п.п. Аналіз динаміки джерел формування Божедарівського територіального бюджету, свідчать про зростання запланованих показників в 2021 році, а саме доходів Божедарівського бюджету – на 56579,871 тис. грн., за яким темпи зростання склали 34,9%, в тому числі загального фонду на 60190,737 тис. грн. (збільшення в 2,61 рази), а за спеціальним фондом зменшення на 3610,711 тис. грн. Видатки Божедарівського селищного бюджету в дослідженому періоді збільшились на 69269,305 тис. грн., або в 2,76 рази, в тому числі по загальному фонду на 64925,98 тис. грн. або в 3 рази, і збільшення коштів спеціального фонду на 63,25 %, а в грошовому виразі – на 4343,325 тис. грн. За обсягами бюджетних

призначень впродовж 2017-2021 рр. простежується зниження 28456,764 тис. грн., в том числі за рахунок зменшення суми по загальному фонду на 22089,764 тис. грн. та спеціального фонду на 6367 тис. грн. Профіцит селищного бюджету в 2021 році склав 308,857 тис. грн., що на 3576,843 тис. грн. менше, ніж за плановими даними 2017 року.

5. Показники ефективності виконання Божедарівського селищного бюджету на початок 2021 року свідчать, що доходи загального фонду на 1-го жителя склали 1002,2 тис. грн., витрати загального фонду на 1-го жителя склали 1854,0 тис. грн., капітальні витрати на 1 особу становить 12,3 грн. В 2021 році частка заробітної плати у витратах загального фонду складає 82,7%, місцевим податкам і зборам у доходах загального фонду належить 38,0 %. Аналіз динаміки звітних даних за джерелами формування Божедарівського селищного бюджету, показав, що в 2021 році порівняно з 2017 роком відбувалось зростання доходів селищного бюджету на 54 116,87 тис. грн., чи на 121,87%, в тому числі збільшення загального фонду на 144,93%, або 57699,39 тис. грн. і зменшення спеціального фонду на 3582,48 тис. грн. в грошовому виразі. Темпи приросту видатків селищного бюджету в 2017-2021 роках склали 165,51%, або 67553,5 тис. грн., загальний фонд по яким підвищився на 67340,61 тис. грн., тобто більше ніж в 3 рази, а спеціальний фонд на 212,89 тис. грн., в процентному відношенні це зростання лише на 1,94%.

6. В результаті проведених досліджень наведено пропозиції щодо вдосконалення формування місцевих бюджетів, а також визначено основні прогностичні показники. Запропоновано основні напрямки прогнозування стратегічного плану соціально-економічного розвитку Божедарівської територіальної громади. Удосконалюючи систему і процес формування місцевих бюджетів, першочерговим завданням і важливою передумовою є необхідність використовувати бюджетні ресурси таким чином, щоб забезпечувалась, фінансова незалежність, стійкість та збалансованість, а також підвищення ефективності всієї бюджетної сфери.

7. Аналіз доходної частини бюджету Божедарівської громади свідчить що в 2024 році прогнозується зростання податкових надходжень Божедарівського селищного бюджету на 13,6 % або 7486,3 тис. грн., в тому числі за рахунок зростання коштів загального фонду на 7485,4 тис. грн. та спеціального фонду на 9,18% чи 0,9 тис. грн. порівняно з показниками 2021 року. Неподаткові надходження в прогнозному періоді 2021-2024рр. мають тенденцію до збільшення на 13,86% або 169,2 тис. грн., в тому числі за рахунок загального фонду на 56,54% або 124,5 тис. грн. та коштів спеціального фонду на 4,47% , тобто на 44,71 тис. грн. Сума офіційних трансфертів в динаміці 2021-2024 рр. зростатиме на 29,75%, або на 11802,36 тис. грн., в тому числі з державного бюджету на 19,22 % або на 7626,46 тис. грн. Загальна сума доходів в 2024 році збільшується на 22,38% чи 21460,56 тис. грн. в порівнянні з 2021 роком. Можемо зробити висновок, що в структурі доходів Божедарівського селищного бюджету за 2022 р. переважну частку займають податкові надходження 57,36% та офіційні трансферти 41,37%, тоді як в 2024 рр. питома вага податкових надходжень в структурі доходів зменшилась на 4,11 процентних пункти, і склали 53,25 %, а офіційних трансфертів зросла на 2,49 п.п. В процесі проведених розрахунків та здійснення аналізу прогнозних показників бюджету Божедарівської селищної громади отримано, що в 2024 році відбуватиметься зростання ВВП на 1,2 %, мінімальна заробітна плата збільшиться на 1065 грн., а темпи її приросту складуть 3,7%, розмір посадових окладів в середньому за 3 роки збільшиться на 473,5 грн., темпи його приросту – на 3,7%. Одночасно прослідковується тенденція до зменшення індексів споживчих цін і цін виробників на 1,2% і 1,5 % відповідно.

8. При застосуванні оптимізаційної моделі факторного впливу на підвищення доходів місцевого бюджету запропоновано здійснення детермінованого аналізу. При застосуванні оптимізаційної моделі факторного впливу на підвищення При застосуванні оптимізаційної моделі факторного впливу на підвищення доходів місцевого бюджету. Також запропоновано

здійснення детермінованого аналізу власних доходів бюджету з позиції впливу окремих факторів на загальну суму його доходів. Кореляційно-регресійна залежність досліджених елементів показала, що отримана при розрахунках методом ланцюгових підстановок в лінійному рівнянні прогнозна сума власних доходів в 2025 році складатиме 66655,48 тис. грн., що більше значення отриманого за параболічним рівнянням на 8278,69 тис. грн., при цьому досягається його значення цільової функції $D_{2025} \rightarrow \max$. Таким чином підприємства підвищиться за умови оптимізації структури податкових надходжень, що впливає на ефективність виконання Божедарівського селищного бюджету в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В.Л. Чи існує проблема множинності податків / Бюджетно-податкова політика та регіональний розвиток України: матер. Міжн. наук. практ. конф., 22 травня 2015 р. Ірпінь: Вид-во НУДПСУ, 2015. С. 18-20.
2. Аптекарь С., Краснова В. Про формування місцевих бюджетів. //Економіка України. 2004. №4. С. 42–47.
3. Астапова Г.В., Мірошніченко В.О. Сучасні проблеми аналізу та обґрунтування міського бюджету / Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки: ДЕГІ, Донецьк, ТОВ «Південь-Захід Лтд», 2013. С.291-302.
4. Бондарук Т.Г., Мельничук І.О. Роль міжбюджетних трансфертів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Статистика України. 2015. № 4. С. 46-52.
5. Буднік М. М. Теоретичні підходи щодо трактування терміну місцевий бюджет / М. М. Буднік, І. М. Журавель. – URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=66213>.
6. Буковинський С.А. Шляхи розвитку бюджетної системи України.// Фінанси України. 1998. №9. С.3-8.
7. Бутко М.П., Білокур К.О. Фінансові ресурси регіону в умовах ринкової трансформації.// Фінанси України. 2013. №10. С.23-32.
8. Бюджетна система: монографія / за ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. К.: Центр учбової літератури, 2012. 871 с.
9. Бюджетний кодекс України №2456-VI від 29.09.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n1169>.
10. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
11. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання / Ін-т бюджету та соціально-економічних досліджень. – URL: <http://www.ibser.org.ua/news/429/130434/>.

12. Бюджетно-податкова політика у системі регулювання економіки: монографія / за заг. ред. І.Я. Чугунова. К.: ГлобусПресс, 2018. 354 с.
13. Василенко Л.І., Бабич П.С. Місцеві фінанси та фінансова незалежність/ Фінанси України. 1998. №8. С. 112-117.
14. Василик О.Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. – К.: Вицашкола. 2004. 383 с.
15. ВВП України перевищить докризовий рівень до 2019 року/ – URL: http://banker.ua/bank_news/govregulations/2015/03/12/1180472847/vvp-ukrainy-prevysit-dokrizisnyj-uroven-k-2019-godu/.
16. Виконання доходів місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів станом на 1.01.2018 року. Інформація Міністерства фінансів України. URL: –http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=292741.
17. Власюк Н.І. Місцеві фінанси: навч. посіб. / Н.І. Власюк. - К. : Алерта, 2011. 328 с.
18. Габа І.М. «Децентралізація» - деякі плюси і мінуси / РайонІнфо. 2014. №1. С.5.
19. Галушко О.С. Формування державного і місцевих бюджетів умовах трансформації економіки / Фінанси України. 2010. №5. С. 62-64.
20. Григораш Т.Ф. Фінансові чинники формування державного і місцевих бюджетів / Фінанси України. 2010. №5. С.51-57.
21. Данилишин Б.М. Децентралізація управління в Україні: з чого почати? – URL:<http://kontrakty.ua/article/82116>.
22. Дем'янишин В. Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: Монографія. – Тернопіль: ТНЕУ, 2008. – 496 с.
23. Дем'янишин В., Тулюлюк А. Проблеми сутності та складу видатків місцевих бюджетів / Світ фінансів. 2008. Вип. 3(16). С. 135–144.
24. Демчак Р. Бюджетна децентралізація є основним чинником економічної безпеки держави . URL:<http://solydarnist.org/?p=15037>.

25. Децентралізація: все ще в рошуках рецептів року . – URL: http://gazeta.dt.ua/economics_of_regions/decentralizaciya-vse-sche-v-poshukah-receptiv-.html.

26. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів / І. О. Луніна, О. П. Кириленко, А. В. Лучка та ін.; За ред. д-ра екон. наук І. О. Луніної. – К., 2010. – 310 с.

27. Довідка про виконання місцевих бюджетів за доходами станом на 1.01.2019 року (без урахування міжбюджетних трансфертів). Інформація Державної казначейської служби України. – URL : <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/180227>.

28. Єпіфанов А.О., Сало І.В., Д'яконова І.І. Бюджет і фінансова політика України. – К.: Наукова думка, 2002. 301с.

29. Закон України «Про місцеве самоврядування» № 1702-IX від 16.07.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>.

30. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>.

31. Звіт про виконання місцевого бюджету. – URL: <http://vilnyansk-rda.gov.ua/byudzhet/pro-vikonannya-rajonного-byudzhetu>.

32. Звіти про виконання Державного та місцевих бюджетів України за 2017–2020 рр. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – URL : <http://www.treasury.gov.ua>.

33. Звітність про виконання Державного бюджету (зведеного бюджету, державного бюджету, місцевих бюджетів) України / Державна казначейська служба України: офіційний сайт. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.

34. Зянько В.В., Єпіфанова І.Ю. Фінансовий аналіз та звітність: Практикум. Вінниця: ВНТУ. 2018. 83 с.

35. Іваницька М. П. Проблеми мобілізації доходів місцевих бюджетів та шляхи їх вирішення / Матеріали загальноуніверситетської наукової

конференції професорсько-викладацького складу “Методологічні проблеми фінансової теорії та практики в умовах проведення системних реформ” (Тернопіль, 10 квітня 2018 р.). – Тернопіль: Вектор, 2018. – С. 38–40.

36. Катан Л. І., Качула С. В., Демчук Н. І., Павлова Д. К. Формування місцевих бюджетів в умовах реформування суспільних фінансів України / Агросвіт. 2020. №3. С.3-12. – URL: http://www.agrosvit.info/pdf/3_2020/2.pdf.

37. Качула С.В. Фактори модернізації державної фінансової політики у системі соціального розвитку суспільства. Фінансовий простір. 2019. № 1 (33). С. 41-54.

38. Квасниця О.В., Білобран Г.Ю., Стасюк М.В. Формування доходів місцевих бюджетів в умовах децентралізації/ III Міжнародна науково-практична конференція «Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб’єктів господарювання: сучасний стан та перспективи» 23-24 грудня 2016р. м. Одеса. 2016. С. 168-169.

39. Кириленко О.П. Зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів. / Фінанси України. 2005. № 9. С. 35.

40. Клочан В.В., Мірошник В.О., Надточий К.П. Особливості об’єднання територіальних громад в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 1. С. 142—147. DOI: 10.32702/2306 6814.2020.1.142.

41. Когут Ю.М., Ковач-Румп Г.Л. Фінансова децентралізація в Україні та її вплив на формування місцевих бюджетів: досягнення і недоліки / Електронне фахове видання «Ефективна економіка». 2021. №9. – URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2021/77.pdf.

42. Короленко Р. В., Ухова І. М. Проблеми формування та функціонування місцевих бюджетів / Modern Economics. 2018. №8. – URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/problems-of-formation-and-functioning-of-local-budgets/>.

43. Кремень О. І. Фінанси: навч. посіб. / О. І. Кремень. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 416 с.

44.Лазутіна Л.О. Джерела формування місцевих бюджетів сільських територій в умовах децентралізації. – URL : <http://global-national.in.ua/archive/6-2015/150.pdf>.

45.Левицька С.О. Впровадження програмно-цільового методу формування бюджетів / Фінанси України. 2014. №6. С.33-37.

46.Лісовська А.П., Ганевич Д.М. Формування місцевих бюджетів. // Фінанси України. 2004. № 7. С. 11–15.

47. Лопушняк Г., Лободіна З., Скибиляк С. Формування доходів місцевих бюджетів / Світ фінансів. Бюджетна система і бюджетний процес. 2014. №1. С. 131-142.

48.Луніна І.І. Місцеві бюджети України: пошук нових підходів до проведення реформ / Економіка України. 2016. №3. С.31-40.

49.Ляшенко Ю.І. Формування бюджетних коштів України в умовах ринкової трансформації економіки. Ірпінь.: Вид-во акад.ДПАУ,2003. 199с.

50.Макаров Г.В. Очікувані ризики у процесі децентралізації влади в Україні. Аналітична записка // НІСД. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1021/>.

51.Марчук Т. Бюджет контролюють фахівці // Вісті Рівненщини. Рівне. 2016. №34/35 (12 трав.). С. 5.

52.Мельник П.В. Проблема формування місцевих бюджетів і податкова політика держави //Фінанси України. 2003. №6. С.101-103.

53.Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: світові практики та напрямки їх імплементації в Україні: наукова доповідь / наук. редактор І.З. Сторонянська. Львів: ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України", 2018. 106 с.

54. Місцеві фінанси: [підручник] / За заг. ред.д.е.н.,проф.Кириленка О.П. Київ.УБСНБУ. 2015. 579с.

55.Набатова Ю. О., Ус Т. В. Формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації фінансових ресурсів / Електронне фахове видання «Ефективна економіка», 2015, №5. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4100>

56.Наказ Міністерства фінансів України від 02.06.2021 № 314 «Про затвердження Типової форми прогнозу місцевого бюджету й Інструкції щодо його складання». – URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-21#Text>

57.Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. – Київ : Центр учбової літ., 2013. 504 с.

58. Ніколаєва О. М. Місцеві фінанси : навч. посіб. / О. М. Ніколаєва, А. С. Маглаперідзе. – К. : Центр учбової літератури, 2013. 354 с.

59.Офіційні дані служби державної статистики України. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

60.Офіційні дані Головного управління статистики у Дніпропетровській області. – URL : <http://www.dneprstat.gov.ua/statinfo/rpid>.

61.Офіційні дані Божедарівської селищної територіальної громади. URL : <https://bozhedarivska-selrada.gov.ua/docs/>.

62.Пабат М.Г. Про окремі аспекти формування доходної частини бюджетів місцевого та регіонального самоврядування //Фінанси України. 2016. №10. С.11-14.

63.Павленко О.П., Лагно О.О. Проблеми формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації // V Всеукраїнська науково-практична інтернет- конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами»17 листопада 2021 р. 2021. С.118-120.

64.Павленко О.П., Лагно О.О. Теоретичні аспекти формування місцевих бюджетів України / Науковий вісник ПУЕТ. Серія «Економічні науки». 2021. №2 (103). С.41-47.

65.Павлюк К.В. Концептуальні основи фінансової незалежності місцевого самоврядування //Фінанси України. 2015. №8. С.24-29.

66.Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави. К.: НІОС, 2002. 173с.

67.Патицька Х.О. Фінансова децентралізація як основа формування самодостатніх територіальних громад. – URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4412>.

68.Петраков Я. В. Еволюція парадигм використання неподаткових бюджетних доходів як інструменту мобілізації фінансових ресурсів до державного бюджету / Вісник ЧДТУ. 2017. № 43. 280 с.

69. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586 «Про схвалення Прогнозу економічного й соціального розвитку України на 2022-2024 року».

70.Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів. - Наказ Мінфіну України №687 від 06.06.2012р. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1057-12#Text>.

71.Про структуру місцевих бюджетів. – URL://ук.сот/гїос12051461_440189824?Ба8Ь=4335Ь5еЬ765гїаа8008&Ш=a5041Ь01703с8ас09а.

72.Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження КМУ , Концепція від 01.04.2014 № 333-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.

73. Проць Н.В. Формування податкових надходжень місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації / Фінансовий простір. 2015. № 1. С.221-227.

74. Раделицький Ю.О. Місцеві бюджети в умовах поглиблення фінансової децентралізації в Україні: монографія / ЛНУ ім. І.Франка. Львів. 2018. 312 с.

75.Рибак В.В. Проблеми формування доходних джерел місцевих бюджетів //Економіка України. 2015. №10. С.29-38.

76. Рішення Божедарівської селищної ради. Офіційні документи. – URL :<https://bozhedarivska-selrada.gov.ua/docs/>.

77. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник / Г. В. Савицька. 3-тє вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2007. – 668 с.

78. Савчук В.А. Дуалізм понять «місцеві бюджети» та «місцеві фінанси». Науково-практичне видання «Незалежний аудитор». 2016. № 18 (IV). С. 56-60.

79. Савчук С. В. Теоретико-концептуальні засади визначення доходів бюджетів як об'єкта бюджетного планування / Наука й економіка. 2012. № 1(25). – С. 81–88.

80. Слобоянюк Н.О., Коніна М.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. / Мукачівський державний університет. Економіка і суспільство. Гроші, фінанси і кредит. 2016. Вип. №2. С. 611-616. https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/109.pdf.

81. Статистична інформація Дніпропетровської області за 2017-2020 рік. 2020. – URL : <http://www.dneprstat.gov.ua/statinfo/rpid>.

82. Сунцова О. О. Місцеві фінанси : навч. посібник / О. О. Сунцова. К. : ЦУЛ, 2010. 488 с.

83. Таукешева Т.Д. Бюджетна децентралізація як чинник зміцнення місцевого самоврядування в Україні / Теорія та практика державного управління. 2014. Випуск 1(48). С. 1-6.

84. Територіальний розвиток і регіональна політика: виклики та пріоритети сталого ендогенного зростання регіонів України в умовах сучасних реформ: наукова доповідь / наук. редактор В.С. Кравців. Львів: ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України", 2018. 157 с.

85. Трещов М. Децентралізація як засіб ресурсної самодостатності територіальних громад: теоретичний аспект / Державне управління та місцеве самоврядування. 2015. 2(25). С. 60-69.

86. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Ю.М. Тютюнник; 2-е вид., перероб. і доп. Полтава : РВВ ПДАА, 2014. Ч. 1. 358с.

87. Федорович Р.В. Економічний аналіз: навчальний посібник / В.М. Серединська, О.М. Загородня, Р.В. Федорович. Тернопіль: Астон. 2010. 624с.

88. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб. / [Г.І. Базецька, Л.Г. Суботовська, Ю.В. Ткаченко]. Х.: ХНАМГ, 2012. 292 с.

89. Фінансова децентралізація: «підйомні» для громад. – URL: <http://constitution.gov.ua/publications/item/id/47>.

90. Фінансово-монетарні важелі економічного розвитку: В 3 т. / За ред. чл.-кор. НАН України А. І. Даниленка. К.: Фенікс, 2008.

91. Фролова Т.О. Фінансовий аналіз: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення та практичних занять. –К.: Вид-во Європейського університету, 2015. 253 с.

92. Христинко В.Б. Межбюджетные отношения и управление региональными финансами: опыт, проблемы, перспективы / В.Б. Христинко. – Москва: Дело. 2002. 608 с.

93. Чернюк Л.Г. Методи планування місцевих бюджетів як основи розбудови соціальної інфраструктури / Електронне фахове видання «Ефективна економіка». 2013. №3.

94. Чирка Д.М. Напрямки збалансування місцевих бюджетів. //Фінанси України. 2014. №1. С. 22–25.

95. Чугунов І.Я., Макогон В.Д. Бюджетна стратегія в умовах економічних перетворень. Вісник КНТЕУ. 2018. № 5. С. 5-18.

96. Чугунов О. І. Бюджети місцевого самоврядування як інструмент соціально-економічного розвитку територій. Економічний вісник університету. 2014. Вип. 23 (1). С. 262-266.

97. Шевченко О. Бюджетно-фінансова децентралізація у контексті підвищення ефективності управління регіонами. – URL: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/april08/9.htm>.

98. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / О.О. Шеремет – К. : Міленіум, 2003. 160 с.

99. Школьник І. О. Фінансовий аналіз. Київ: Центр учбової літератури. 2016. 368 с. – URL: <http://cul.com.ua/preview/fash.pdf>.

100. Юрченко К., Гудзь Г. Які ризики децентралізації? – URL : <http://blog.liga.net/user/kyurchenko/article/17090.aspx>.

101. Януль І.Є. Застосування програмно-цільового методу формування бюджетів // Фінанси України. 2013. № 8. С. 19 – 21.

102. Яресько Н. Ресурс місцевих бюджетів на 2019 рік. – URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=247868006&cat_id=24426429.

103. Kondrashov O. M., & Malyshko V. V. (2019). Формування місцевих бюджетів в умовах адміністративно-територіальної реформи в Україні. Економічні горизонти, №4(11), С.85–92. – URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(11\).2019.213496](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(11).2019.213496).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Аналіз динаміки джерел формування Божедарівського селищного бюджету (за плановими даними)*

Роки	Доходи селищного бюджету, тис. грн.			Видатки селищного бюджету, тис. грн.			Повернення кредитів у селищний бюджет (бюджетні призначення), тис. грн.			Профіцит/ Дефіцит , тис. грн.		Оборотний залишок бюджетних коштів	
	Всього	Загальний фонд	Спеціаль- ний фонд	Всього	Загальний фонд	Спеціаль- ний фонд	Всього	Загальний фонд	Спеціаль- ний фонд	Загальний фонд	Спеціаль- ний фонд	Тис. грн.	% до витрат загал. фонду
2017	41942,055	37321,1	4620,8	43874,2	32317	11557,2	43874,2	32317	11557,2	5004,1	-	-	-
2017 зміни	41942,055	37321,1	4620,8	39144	32277	6867	39144	32277	6867	3885,7	-3777,9	-	-
2018	38529,6	37919,0	610,6	42209,3	37939,0	4270,3	3497,3	1897,4	1599,9	-1091,5	3679,7	-	-
2018 зміни	42711,5	41984,8	726,7	49451,5	41976,3	7475,2	6464,9	4710,7	1754,2	3561,6	-6068	-	-
2019	43746,83	43285,41	461,42	44571,63	42981,525	1590,105	-	-	-	1128,685	-1128,685	500,0	1,12
2019 зміни	43744,062	43281,642	464,42	55834,396	48177,483	7656,912	-	-	-	6803,79/ -3700,787	6987,69	500,0	0,90
2020	48488,209	47904,732	583,477	54614,052	48602,573	6011,479	-	-	-	5312,564/ 6010,405	-5312,564	500,0	0,92
2020 зміни	49611,923	48961,689	630,234	56075,497	48761,814	7313,666	-	-	-	6567,993/ -6343,212	-6567,993	500,0	1,04
2021	95889,626	94879,537	1010,089	105737,516	97238,895	8498,621	-9687,236	-10 187,236	500	-5391,253	-7456,532	500,0	0,5
2021 зміни	98521,926	97511,837	1010,089	108413,305	97202,980	11210,325	-9687,236	-10 187,236	500	308,857	-10200,236	500,0	0,5
Відхил. 2021р. до 2017р., +/-	56579,871	60190,737	-3610,711	69269,305	64925,98	4343,325	-48831,236	-42464,236	-6367	-3576,843	-6422,336	500	0,46
Віднош. 2020 р. до 2017 р., %	234,90	261,28	21,86	276,96	301,15	163,25	-24,75	-31,56	7,28	7,95	270,00	0,00	0,00

*Складено на підставі рішень Божедарівського селищного бюджету [76]

ДОДАТОК Б

Аналіз динаміки джерел формування Божедарівського селищного бюджету (за звітними даними)*

Роки	Доходи селищного бюджету, тис. грн.			Видатки селищного бюджету, тис. грн.			Повернення кредитів у селищний бюджет (бюджетні призначення), тис. грн.			Профіцит/ Дефіцит , тис. грн.		Оборотний залишок бюджетних коштів	
	Всього	Загальний фонд	Спеціаль- ний фонд	Всього	Загальний фонд	Спеціаль- ний фонд	Всього	Загаль- ний фонд	Спеціаль- ний фонд	Загальний фонд	Спеціаль- ний фонд	Тис. грн.	% до витрат загал. Фонду
2017	44405,055	39812,486	4592,568	40816,313	29831,881	10984,432	-	-	-	9980,605	-6391,864	-	-
2018	41081,8	40472,6	609,2	46938,4	39836	7102,5	6293,1	4458,1	1835,0	2953,4	-6363,7	-	-
2019	52720,514	51508,366	915,147	59822,801	48765,635	11057,166	-	-	-	9704,218 -6564,487	-10132,018	500	0,84
2020	51782,704	51782,704	474,731	52589,657	44468,522	8121,135	-	-	-	7314,182	-7646,404	500	0,95
2021	98 521,926	97 511,837	1 010, 089	108369,816	97172,491	11197,325	339,346	-	-	308,857	-10200,236	500	0,46
Відхилення 2021р. до 2017 р., +/-	54 116,87	57 699,39	-3 582,48	67 553,50	67 340,61	212,89	339,35	0,00	0,00	-9 671,75	-3 808,37	500,00	0,46
Відношення 2020 р. до 2017 р., %	221,87	244,93	21,99	265,51	325,73	101,94	0,00	0,00	0,00	3,09	159,58	0,00	0,00

*Складено на підставі рішень Божедарівського селищного бюджету [76]

ДОДАТОК В

Аналіз динаміки джерел формування бюджету Криничанського району в 2019-2020 рр.

Роки	Доходи районного бюджету, тис. грн.			Витрати районного бюджету, тис. грн.			Повернення кредитів у районний бюджет, тис. грн.			Профіцит/ Дефіцит, тис. грн.		Оборотний залишок бюджетних коштів	
	Всього	Загальний фонд	Спецфонд	Всього	Загальний фонд	Спецфонд	Всього	Загальний фонд	Спецфонд	Загальний фонд	Спецфонд	Тис. грн.	% до витарт заг. фонду
2018	275151,8	272839,8	2312,0	282717,1	272933,1	9784,0	1005,3	-	1005,3	6560,0	-6466,7	0	0
2019	216874,543	214524,889	2349,654	217879,843	214524,889	3354,954	1005,3	-	1005,3			150	0,7
2020	105685,691	104728,286	957,405	106690,991	104667,702	2023,289	1005,3	-	1005,3	60,584	-60,584	218	0,21
Відношення 2020р. до 2018 р., %	38,41	38,38	41,41	37,74	38,35	20,68	100,00	-	100,00	0,92	0,94	0	0
Відхилення 2020р. до 2018 р., +/-	-169466,109	-168111,514	-1354,595	-176026,109	-168265,398	-7760,711	0	-	0	-6499,416	6406,116	218	0,21

ДОДАТОК Д

Прогнозні показники формування Божедарівського селищного бюджету

Роки	Податкові надходження			Неподаткові надходження			Офіційні трансфери		Всього доходи
	Всього	Загальний фонд	Спецфонд	Всього	Загальний фонд	Спецфонд	Всього	В тому числі з державного бюджету	
2021	54997,4	54987,6	9,8	1220,5	220,2	1000,29	39667,237	39667,237	95885,137
2022	58086,2	58076,1	10,1	1298,5	283,5	1015,0	43 347,4	39 563,6	103 865,9
2023	60328,0	60317,6	10,4	1339,1	9,1	1030,0	47 705,9	43 713,4	110 876,30
2024	62483,7	62473	10,7	1389,7	344,7	1045	51 469,60	47 293,7	117 345,7
Відношення 2024 р. до 2021 р., %	113,60	113,61	109,18	113,86	156,54	104,47	129,75	119,22	122,38
Відхилення 2024р. до 2021 р., +/-	7486,30	7485,40	0,90	169,20	124,50	44,71	11802,36	7626,46	21460,56

